ΑΝΑΠΛΑΣΙΣ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΤΟΥ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

ΕΤΟΣ Β'. — ΤΟΜΟΣ Β'.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΥΡΙΛΛ
ΛΑΥΡΙΩΤΟΥ
ΑΥΞΩΝ ΑΡΙΘ.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Α. ΚΟΛΛΑΡΑΚΗ ΚΑΙ Ν. ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ
— Κάτωθι τοῦ Δημαρχείου —
1889

Ἔτος Β'. Ἀριθμὸς 21.

ΑΝΑΠΛΑΣΙΣ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΤΟΥ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ διὰ τὸ ἐξωτερικὸν φρ. χρυσᾶ 10· διὰ τὸ ἐσωτερικὸν δραχμαὶ 10.
Πᾶς συνδρομητὴς θεωρεῖται καὶ μέλος τοῦ Συλλόγου ἀρωγὸν ἄνευ ἑτέρας ὑποχρεώσεως.

ΤΟ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ τοῦ Συλλόγου εἶνε ἐν τῇ συνοικίᾳ Πλάκας ἀρ. 5, παραπλεύρως τῇ Δημοτικῇ Σχολῇ τῇ ἀνατῇ ὁδῷ Ἀδριανοῦ.
Τὰ χειρόγραφα δὲν ἐπιστρέφονται.

ΦΥΛΛΟΝ 1 ΜΑΡΤΙΟΥ 1889.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Λόγος τοῦ πρωθιεράρχου τῆς Οὐγγαρίας, Καρδιναλίου Ἰωάννου Σιμώρ, ἐκφωνηθεὶς ἐν τῇ ἐνάρξει τῆς ἐπετείου γενικῆς συνελεύσεως τῶν ὑπερπεντακισχιλίων μελῶν τοῦ Συλλόγου τοῦ «Ἁγ. Στεφάνου,» κατὰ μετάφρασιν Γρ. Γώγου, ἀρχιμανδρίτου. — Ι. Σκαλτσούνη Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος (συνέχεια καὶ τέλος).—Μ. Ι. Γαλανοῦ: ὄχι λόγους, ἀλλ' ἔργα. — Λογοδοσία τοῦ Συλλόγου τῆς «Ἀναπλάσεως» διὰ τὸ ἔτος 1888 ἀναγνωσθεῖσα ὑπὸ τοῦ Α'. Γραμματέως αὐτοῦ Κ. Α. Διαλεισμᾶ. — Ἀλληλογραφία.

ΛΟΓΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ ΣΙΜΩΡ

Πρὸς τὸ Σεβαστὸν Προεδρεῖον τοῦ Συλλόγου τῆς «Ἀναπλάσεως»

Συμφώνως πρὸς τὸ καταστατικὸν πρόγραμμα τῆς «Ἀναπλάσεως», καθὼ καὶ ἀλλογενῶν ἐξόχων ἀνδρῶν οἱ λόγοι καὶ τὰ ἔργα δημοσιεύονται ἐν αὐτῇ, ἐπ' ὠφελείᾳ καὶ πρὸς οἰκοδομὴν τῶν Ἑλλήνων αὐτῆς ἀναγνωστῶν, μεταφράσαντες ἐκ τοῦ γερμανικοῦ, ἀποστέλλομεν ὑμῖν πρὸς δημοσίευσιν, ἐὰν ἐγκριθῇ, τὸν παρὰ πόδας λαμπρὸν καὶ ἀξιοσημείωτον λόγον, ὃν ἐξεφώνησε πρό τινων ἡμερῶν ἐν Βουδαπέστῃ ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ Ἀκαδημίᾳ, ὁ σοφὸς καὶ κλεινὸς πρωθιεράρχης τῆς Οὐγγαρίας, Καρδινάλιος Ἰωάννης Σιμώρ, Cardinal Johann Simor, *ἐν τῇ ἐνάρξει τῆς ἐπετείου γενικῆς συνελεύσεως τῶν ὑπερ πεντακισχιλίων μελῶν τοῦ Συλλόγου τοῦ «Ἁγίου Στεφάνου», πρώτου, ὡς γνωστόν, χριστιανοῦ βασιλέως τῆς Οὐγγαρίας (1000—1030 Μ. Χρ.)*

Μέλη τοῦ Συλλόγου τούτου εἰσὶν ἄνδρες διαπρεπεῖς τῆς πολιτείας, τῆς ἐκκλησίας, τῶν γραμμάτων, τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῶν τεχνῶν, σκοπὸς δὲ πρώτιστος τοῦ Συλλόγου ἡ καλλιέργεια καὶ ἡ ἐνίσχυσις τοῦ θρησκευτικοῦ, τοῦ πατριωτικοῦ καὶ φιλανθρωπικοῦ αἰσθήματος, καὶ ἐν γένει ἡ τοῦ λαοῦ χριστιανικὴ μόρφωσις καὶ ἐκπαίδευσις.

Ἐν τῷ μέσῳ μεγάλης καὶ εὐλαβοῦς προσοχῆς πυκνοῦ καὶ ἐκλεκτοῦ ἀκροατηρίου, ὁ γεραρὸς ἀρχιεράρχης, ὁ τοῦ Συλλόγου Πρόεδρος, μετὰ πολλῆς χάριτος καὶ εὐκρινείας ἔλεξε τάδε:

Ἐντιμοτάτη ὁμήγυρις!

Ἀφ' οὗ ἐν ὀνόματι τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ χαιρετίσω καὶ προσαγορεύσω πάντας ὑμᾶς, τὰ ἀξιότιμα μέλη τοῦ χριστιανικοῦ καὶ πατριωτικοῦ ἡμῶν Συλλόγου τοῦ «Ἁγίου Στεφάνου», θεωρῶ, πρὸ πάντων μάλιστα, καθῆκόν μου ποιμαντορικόν, ὅπως ἀμέσως ἐπιστήσω σήμερον τὴν ἔντονον ὑμῶν προσοχὴν ἐπὶ τὰ φρονήματα καὶ τὰ διδάγματα νεωτέρων τινῶν ἐχθρῶν τῆς ἁγίας ἡμῶν πίστεως, οἵτινες ἄλλα, παρὰ τὰ γνωστὰ καὶ συνήθη ὅπλα, χαλκεύσαντες, καὶ νέα σχέδια μάχης διαχαράξαντες, πολεμοῦσι νῦν ἀνενδότως τὴν χριστιανικὴν ἀλήθειαν, ἣν ὁ θεσπέσιος Ἀπόστολος Παῦλος καλεῖ «σοφίαν οὐ τοῦ αἰῶνος τούτου, ἀλλὰ Θεοῦ σοφίαν ἐν μυστηρίῳ, τὴν ἀποκεκρυμμένην, ἣν προώρισεν ὁ Θεὸς πρὸ τῶν αἰώνων εἰς δόξαν ἡμῶν.» (Α'. Κορινθ. Β',).

Ναί, ἐντιμότατοι Κύριοι, ὀφείλω νὰ ἐπιστήσω τὴν ὑμετέραν προσοχὴν ἐπὶ τὴν νέαν καὶ ὀλέθριον ταύτην μέθοδον, καὶ ἐπὶ τὰ πα-

νοῦργα μηχανεύματα τῶν συγχρόνων τούτων καλουμένων σοφῶν, οἵτινες πανταχόθεν ἤδη προσβάλλουσιν ἀμειλίκτως τὴν χριστιανικὴν κοινωνίαν, ὡς καὶ τὴν εὐαγγελικὴν χάριν, ἥτις ἐπὶ τοῦ Γολγοθᾶ καὶ ἀπὸ τοῦ σταυροῦ αἱματόφυρτος ἐξεχύθη ἐπὶ τὸν ἁμαρτωλὸν κόσμον, ὅπως ἀπολυτρώσῃ τὴν ἀνθρωπότητα ἀπὸ τῶν κατεχόντων αὐτὴν δεινῶν τῆς ἁμαρτίας, καὶ ἀνυψώσῃ τὸν ἄνθρωπον εἰς τὸ ἐφικτὸν ὕψος τῆς ἠθικῆς ἀξίας καὶ τῆς πνευματικῆς τελειότητος, οὐδενὸς ἔθνους καὶ οὐδενὸς ἀνθρώπου ἐξαιρουμένου καὶ ἀποκλειομένου ἀπὸ τῆς χριστιανικῆς ταύτης σωτηρίας, εὐλογίας καὶ χάριτος.

Ἡμεῖς, δόξα τῷ Θεῷ, ἐν τῇ θείᾳ ταύτῃ σοφίᾳ καὶ τῇ χριστιανικῇ ἀληθείᾳ, ὡς μέλη τῆς κοινωνίας, τῆς πολιτείας καὶ τῆς οἰκογενείας, εὑρίσκομεν ζωήν, φῶς, ἰσχύν, παρηγορίαν καὶ θάρρος ἀκατάβλητον, πρὸς τὴν ἀκριβῆ ἐκτέλεσιν τῶν ἡμετέρων καθηκόντων πρὸς τὸν Θεόν, πρὸς ἑαυτοὺς καὶ πρὸς τὸν πλησίον.

Ἐν δὲ τῷ κύκλῳ τοῦ ἡμετέρου Συλλόγου, ὑπὲρ τοῦ χριστιανικοῦ λαοῦ ἰδίως ἐργαζόμενοι, δὲν ἐπιζητοῦμεν τὰς κορυφὰς καὶ τὰ ὕψη τῆς ἐπιστήμης· ἀλλὰ τὰ κεφάλαια τῆς χριστιανικῆς γνώσεως ἀνταλλάσσοντες εἰς μικρὰ πνευματικὰ νομίσματα, διανέμομεν ταῦτα δωρεὰν μεταξὺ τοῦ ἀγαθοῦ καὶ φιλοχρίστου τῆς Οὐγγαρίας λαοῦ. Ἀλλ' ὅμως εἶναι καλὸν καὶ μάλιστα ἀναγκαῖον, ὅπως γιγνώσκωμεν ταὐτοχρόνως ὁποῖα κεφάλαια γνώσεων συλλέγουσι καὶ πολλαπλασιάζουσι καὶ ἄλλοι, ἄλλα φρονοῦντες καὶ ἀντιθέτως πρὸς ἡμᾶς ἐργαζόμενοι καὶ σκεπτόμενοι, καὶ ὁποῖα ἠθικὰ νομίσματα διανέμουσιν οὗτοι μεταξὺ τοῦ εὐπίστου λαοῦ, καὶ ποίαν εἰκόνα καὶ τίνος ἐπιγραφὴν φέρουσι ταῦτα.

Καὶ εἶναι μὲν ἀληθές, ὅτι ἐν τῇ σπουδῇ τῶν ἐπιστημῶν ἐφάνη τις ἀντίθεσις, κατὰ καιρούς, κατὰ τῆς χριστιανικῆς διδασκαλίας τῆς πίστεως, ἀλλ' ὅμως τὴν φαινομένην ταύτην ἀντίθεσιν δὲν εὗρον πραγματικῶς οἱ περὶ ὧν ὁ λόγος οὗτοι σοφοί, ἀλλ' ἐφαντάσθησαν αὐτήν, καθὼς ὁ πολὺς Φίχτιος μάλα εὐλόγως ἔλεγεν «ἡμεῖς φρονοῦμεν καὶ δοξάζομεν κατὰ τὴν ἡμετέραν θέλησιν καὶ φαντασίαν». Καὶ οἱ σημερινοὶ δὲ λεγόμενοι σοφοὶ φρονοῦσι καὶ δοξάζουσι περὶ τῆς χριστιανικῆς ἀληθείας κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτῶν ἀρέσκειαν, θέλησιν, καὶ φαντασίαν, οὐχὶ πλέον συστηματικῶς καὶ φανερῶς πολεμοῦντες τὸν χριστιανισμόν, ὡς τὸ πρότερον οἱ προκάτοχοι αὐτῶν, ἀλλ' αὐτοὶ πονηρότεροι ὄντες ἐκείνων, κατ' ἰδίαν καὶ νέαν μέθοδον παρέρχονται σκοπίμως καὶ δολίως, ἐν σιγῇ καὶ παντελεῖ, δῆθεν, ἀδιαφορίᾳ τὸν Θεόν, τὴν χριστιανικὴν πίστιν, τὴν ἐκκλησίαν, τὴν ὑπερφυσικὴν τάξιν τῶν πραγμάτων, καὶ θεωροῦσι ταῦτα, τὰ πρῶτα καὶ τελευταῖα καὶ αἰώνια στοιχεῖα καὶ ζώπυρα τῆς ζωῆς, θεωροῦσι, λέγω, ταῦτα, ὡς τελευτήσαντα ἤδη καὶ μὴ ὑφιστάμενα πλέον εἰς τὰς φαεινὰς αὐτῶν κεφαλάς, καὶ διὰ τοῦτο ἀνάξια τοῦ κόπου καὶ τοῦ χρόνου πρὸς σπουδὴν καὶ μελέτην καὶ ἐξέτασιν, ἀλλὰ καὶ οὐδὲ ἁπλῆς μνείας ἄξια.

Ἰδού, ἔντιμοι Κύριοι, ἡ σημερινὴ ἀντιχριστιανικὴ φιλοσοφία, ἡ λεγομένη ἀνάπτυξις, ἡ πρόοδος καὶ ὁ περιλάλητος πολιτισμός.

Πρὸς τί λέγουσιν οἱ τοιαῦτα φρονοῦντες καὶ πρεσβεύοντες ἐχθροὶ τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς ἀνθρωπίνης κοινωνίας, πρὸς τί διὰ τῶν ὅπλων τῆς ἐπιστήμης νὰ πολεμῶμεν τὸ χριστιανικὸν πολίτευμα καὶ τὴν χριστιανικὴν πίστιν, ἀφ' οὗ αὕτη ὑπάρχει ξένη καὶ ἀλλοτρία τῆς ἐπιστήμης; (λόγοι τοῦ ἐξοχωτάτου ὑφυπουργοῦ τῆς Ἰρλανδίας Morley 1886).

Καὶ ὅμως αὐτὴ ἡ εὐαγγελικὴ πίστις καὶ ἡ χριστιανικὴ πολιτεία, ἐξοχώτατε, ἀνήγειρεν εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ εἰς ὅλον τὸν πεπολιτισμένον κόσμον τὰς σχολάς, τὰς ἀκαδημίας καὶ τὰ Πανεπιστήμια, προήγαγε τὰς ἐπιστημονικὰς γνώσεις, τὰς ὡραίας τέχνας καὶ τὰ γράμματα, ἐξηυγένισε καὶ ἀνέκτυξε τὸ εὐγενέστατον αἴσθημα τῆς φιλανθρωπίας καὶ τῆς πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπης καθιδρύσασα τοσαῦτα καὶ τηλικαῦτα ἄσυλα τῆς ἀνθρωπίνης ταλαιπωρίας καὶ ἀθλιότητος, ἀλλὰ καὶ ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ διετήρησε τὰ ἠθικὰ κειμήλια τῆς ἀνθρωπότητος ἀπὸ βαρβάρων καὶ πανολεθρίων ἐπιδρομῶν καὶ κατακλυσμῶν, ἀπὸ δισχιλίων ἤδη ἐτῶν· καὶ δύναται λοιπὸν αὕτη ἡ ἀληθῶς θεία καὶ φωτοδότις πίστις τοῦ Χριστοῦ νὰ ᾖναι ἀνεπιστήμων ἢ ἐχθρὰ τῶν ἐπιστημῶν;

Τί δὲ πρὸς τούτοις ἀκόμη οἱ ἐχθροὶ τῆς πίστεως ἡμῶν φρονοῦσι καὶ λέγουσι κατ' αὐτῆς ἐνεργοῦντες καὶ βουλευόμενοι, ἀκούσατε.

Πρὸς τί ἡ φανερὰ ἀθεΐα καὶ ἡ ἀσέβεια ἡμῶν, λέγουσιν οἱ τοιοῦτοι, ἀφ' οὗ ἡ ἀπιστία καὶ ἡ περὶ θρησκευτικῶν πραγμάτων ὁλοσχερὴς ἡμῶν ἀμέλεια καὶ ἀδιαφορία, ἄριστα συντελοῦσι πρὸς τὴν κατάργησιν καὶ τὴν ἀπονέκρωσιν τῆς χριστιανικῆς πίστεως; Πρὸς τί δὲ καὶ ὁ κατ' αὐτῆς κεκηρυγμένος πόλεμος, ἀφ' οὗ ἡ ἄκρα σιγὴ περὶ χριστιανικῆς πίστεως, ἡ θρησκευτικὴ ψυχρότης, ἡ ἀπουσία ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας καὶ ἀπὸ τῶν ἱερῶν αὐτῆς τελετῶν, καὶ ἡ περιφρόνησις τοῦ ἱεροῦ αὐτῆς κλήρου, φέρουσι πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπόν;

Ἀναμφιβόλως, ἡ θρησκευτικὴ ψυχρότης καὶ ἀδιαφορία, ἡ καταφρόνησις τῆς ἐξωτερικῆς λατρείας καὶ τῶν λειτουργῶν τοῦ Θεοῦ, εἶνε εἰς τὰς ἡμέρας ἡμῶν, ἀξιότιμοι Κύριοι, τὸ νέον καὶ ὁλέθριον σχέδιον τῆς μάχης κατὰ τοῦ χριστιανισμοῦ, ἀδιαφορία τῶν χριστομάχων πανοῦργος, σκόπιμος, καὶ προσπαθοῦσα παντοιοτρόπως, ὅπως παραγκωνίσῃ καὶ ἀποδιώξῃ τὴν διδασκαλίαν καὶ τὰς θείας ἐντολὰς τῆς χριστιανικῆς Πίστεως, ἀπὸ τῆς ἐπιστημονικῆς, τῆς κοινωνικῆς, τῆς οἰκογενειακῆς καὶ τῆς πολιτικῆς ζωῆς! Καὶ ταῦτα πάντα, ὡς νὰ ἦτο ποτὲ δυνατὸν νὰ μένῃ ὁ κόσμος ψυχρὸς καὶ ἀδιάφορος πρὸς τὸν Θεόν, πρὸς τὴν ἀθάνατον ψυχήν, καὶ πρὸς τὴν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ δοθεῖσαν διδασκαλίαν τῆς Πίστεως. (εὖγε, ἄριστα)· «ὁ μὴ ὢν μετ' ἐμοῦ κατ' ἐμοῦ ἐστιν, καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ σκορπίζει,» (Λουκ. ιβ', 33) εἶπεν ὁ Θεάνθρωπος· καὶ τὰ θεῖα ταῦτα ῥήματα εἰσὶν ἡ ἐν τῷ βίῳ τῶν ἀνθρώπων αἰώνιος ἀλήθεια καὶ διδασκαλία.

Ὁ ἅγιος ἀπόστολος Παῦλος ἀποτρέπων τοὺς Ἐφεσίους ἀπὸ ἔργων ἀθεμίτων ἔγραφε πρὸς αὐτούς, «ταῦτα μηδὲ ὀνομαζέσθω ἐν ὑμῖν (Ἐφεσ. ε, 3)· οἱ εἰς τὰς ἡμέρας ἡμῶν ψυχροὶ καὶ ἀδιάφοροι πρὸς τὴν χριστιανικὴν πίστιν, μεταχειρίζονται τὸν ἀποστολικὸν τοῦτον λόγον, ὡς πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὸ θαυμαστὸν καὶ κοσμοσωτήριον αὐτοῦ ἔργον τῆς θείας ἀπολυτρώσεως. Ταῦτα μηδὲ ὀνομαζέσθω ἐν ὑμῖν, λέγουσι βλασφημοῦντες· «ἔσο, φίλε μου, ἀμέριμνος καὶ ἀδιάφορος περὶ τούτων—περὶ τοῦ Θεοῦ, περὶ τῆς ἀθανασίας τῆς ψυχῆς καὶ περὶ τῆς χριστιανικῆς σωτηρίας, καὶ θεώρει ταῦτα ὡς μὴ ὑπάρχοντα.»

Ἰδού, Κύριοι, ἐν ὀλίγοις, ἡ κατήχησις τῶν ἀπίστων καὶ δυστυχῶν τούτων ἀνθρώπων, οἵτινες περὶ τὴν πίστιν ἐναυάγησαν, καὶ διὰ τοῦτο ζητοῦσι καὶ ἀγωνίζονται, ὅπως ἀπομακρύνωσι καὶ ἀποξενώσωσιν ἀπὸ τοῦ χριστιανισμοῦ τὴν πολιτείαν, τὴν οἰκογένειαν, τὸ Σχολεῖον, τὴν Ἐπιστήμην, τὴν κοινωνίαν καὶ ἐν γένει τὸν ἀνθρώπινον βίον· βάρβαρος, ἀληθῶς, ἡ πρόθεσις καὶ ὀλέθριος ὁ σκοπὸς οὗτος, ἀλλὰ καὶ βάρβαρον ἔχουσα προηγούμενον. Τοιαύτης φύσεως ὑπῆρξε καὶ ἡ πρὸς τὸν χριστιανισμὸν ἀπέχθεια καὶ καταφορὰ Ἰουλιανοῦ, τοῦ ἀποστάτου καὶ παραβάτου Αὐτοκράτορος. Καὶ ἡ μέθοδος αὕτη τῆς ἀπιστίας δύναται δυστυχῶς ν' ἀποξενώσῃ πολλοὺς τῶν ἀνθρώπων ἀπὸ τοῦ ζῶντος καὶ ἐνεργοῦντος καὶ σώζοντος τὴν ἀνθρωπότητα Χριστιανισμοῦ!

Ἀλλ' ἀκούσατε, Κύριοι, καὶ τὴν διδασκαλίαν τῆς θρησκευτικῆς ταύτης ἀδιαφορίας καὶ ὀλεθρίου ἀπιστίας· «ὁ ἄνθρωπος, ὡς ἄν»θρωπος, ἐπαρκεῖ εἰς ἑαυτόν. Ἡ πρὸς ἀνάπτυ»ξιν αὐτοῦ ἔμφυτος ἱκανότης καὶ δύναμις εἶ»ναι ἀπεριόριστος· ἐξ ἰδίας δυνάμεως ἱκανο»ποιεῖ πάσας αὐτοῦ τὰς ἀνάγκας. Ἡ φύσις, ἡ »ὕλη καὶ πᾶσα δύναμις φυσικὴ εἶνε τὸ ἀντι»κείμενον καὶ τὸ τέλος τῶν γνώσεων αὐτοῦ. »Ἐκτὸς τῆς φύσεως καὶ τῆς ὕλης οὐδὲν ἄλλο »ὑπάρχει· ὥστε ὁ ἄνθρωπος δὲν ὀφείλει νὰ »σκεφθῇ καὶ περὶ τοῦ μὴ ὑπάρχοντος· Θεὸς »καὶ θεῖα πράγματα, ἀπολύτως δὲν ὑπάρχουσι· »τὰ πάντα εἰσὶν ἀνθρώπινα καὶ ἐγκόσμια.»

Καὶ τὸ φιλοσόφημα τοῦτο, καθὼς αὐτὸ ὀνομάζει ἑαυτὸ καλεῖται agnosis, ἀγνωσία· εἰς δὲ τὴν Ἀμερικὴν λέγεται Know nothing. Καὶ καλεῖται τὸ φιλοσόφημα τοῦτο ἀγνωσία· διότι δὲν καταδέχεται καὶ δὲν ἀνέχεται οὐδεμίαν γνῶσιν περὶ τοῦ Χριστιανισμοῦ, ὃν μάλιστα θεωρεῖ ἀνάξιον μνήμης, μελέτης καὶ σπουδῆς. Ἐνταῦθα, ἀληθῶς, ἐπαληθεύει ὁ λόγος τοῦ περικλεοῦς Φιχτίου «ἡμεῖς φρονοῦμεν καὶ δοξάζομεν κατὰ τὴν ἡμετέραν θέλησιν καὶ φαντασίαν.» Οἱ ὀρθολογισταὶ ἀποφεύγουσι τὴν ἔρευναν καὶ ἐξέτασιν τῆς πρώτης αἰτίας τῶν ἐξωτερικῶν φαινομένων· διότι ὄπισθεν τῶν φαινομένων τούτων ὑπάρχει ἡ οὐσία, ἡ ὕπαρξις, αὐτὸς ὁ Θεός, καὶ ἅπαξ οὗτοι τὸν Θεὸν

ὁμολογήσαντες, ὀφείλουσι τότε νὰ παραδεχθῶσιν ἀναγκαίως καὶ πᾶσαν τὴν ὑπερφυσικὴν αὐτοῦ οἰκονομίαν, ἤτοι τὸν Χριστιανισμόν.

Ἔντιμος Ὁμήγυρις. Ἡ ἔρευνα, ἡ σπουδὴ καὶ ἡ ἐξέτασις, εἶνε αὐτὴ ἡ ζωή. Ἡ χριστιανικὴ Πίστις, ὡς παγκόσμιον γεγονός, εἶνε τὸ σπουδαιότατον ἀντικείμενον τῆς ἀνθρωπίνης ἐρεύνης καὶ γνώσεως. Τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα ἐξευγενίζεται, φωτίζεται, σώζεται καὶ ὑψοῦται ἐν τῇ ἐρεύνῃ καὶ τῇ μελέτῃ ταύτῃ. Ἡ ἀμέλεια καὶ ἀδιαφορία, εἶνε ἀπονέκρωσις, εἶνε θάνατος· ἡ δ' ἐν τῷ βίῳ ἐνέργεια καὶ ὁ ἀγὼν ὑπὲρ τῆς ἀληθείας, ἁγιάζει καὶ ἐνισχύει τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα. Τὸ μῖσος, ἐξ ἐναντίας, πρὸς πᾶσαν ἀλήθειαν, καὶ ἰδίως πρὸς τὴν χριστιανικὴν ἀλήθειαν, εἶνε αὐτὸς ὁ ᾅδης· (εὖγε, κάλλιστα). Καὶ ἀπέναντι τοῦ μίσους τούτου ἵσταται καὶ νῦν ὁ χριστιανικὸς κόσμος, καὶ τὸ χριστιανικὸν πολίτευμα!

«Ἡ ἐξ Ἀποκαλύψεως θρησκεία, γράφει ὁ »περιώνυμος Louis Blanc, ὑπάρχει σήμερον »πανταχοῦ τὸ κεντρικὸν σημεῖον τῆς προσβο»λῆς καὶ τῆς ἐπιθέσεως.»

Καὶ ὅμως ἡ Πίστις εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν διαμένει ζῶσα καὶ ἀκλόνητος εἰς τὰς ἀγαθὰς καὶ εὐγενεῖς καρδίας τῶν ἀληθινῶν Χριστιανῶν. Ἡ δὲ χριστιανικὴ Ἐκκλησία, ἐν τῇ μεγάλῃ ταύτῃ πάλῃ, ἵσταται ἀκράδαντος καὶ τροπαιοφόρος, ἀλλὰ καὶ πλήρης ἰσχύος καὶ πεποιθήσεως, πιστεύουσα καὶ γινώσκουσα, ὅτι καὶ πύλαι ᾅδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς, κατὰ τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ αἰωνίου καὶ παντοδυνάμου αὐτῆς νυμφίου.

Ναί, ἵσταται θριαμβεύουσα καὶ ἀκατάβλητος ἀπὸ δισχιλίων περίπου ἐτῶν ἡ ἁγία τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία, καὶ ἀγωνίζεται κρατερῶς, ὑπερασπιζομένη καὶ φυλάττουσα τοὺς πνευματικοὺς θησαυροὺς τῆς ἀνθρωπότητος, ἀλλὰ καὶ βαστάζουσα τὸν σταυρὸν τοῦ Σωτῆρος τοῦ κόσμου, καὶ αὐτῆς ἅμα τῆς ἀνθρωπότητος (ἄριστα, ἄριστα). Καὶ διὰ τοῦτο καὶ εἰς αὐτὴν μόνην τὴν χριστιανικὴν ἐκκλησίαν ἀνήκει τὸ λαμπρὸν μέλλον καὶ ἡ κληρονομία πάντων τῶν ἐθνῶν τῆς γῆς· διότι ὅστις ἀποφεύγει τὸν ἀγῶνα καὶ τὴν πάλην, οὗτος ἀποφεύγει καὶ τὸ εὐτυχὲς αὐτοῦ μέλλον.

Ἐὰν ἡ χριστιανικὴ θρησκεία ἦτον ἀνθρώπινον ἐπινόημα, οἱ φιλόσοφοι τοῦ ρωμαϊκοῦ κράτους ἤθελον ἐνθρονίσῃ αὐτὴν εἰς τὸ Καπιτώλιον τῶν Καισάρων, πλησίον τῶν ἄλλων ἀνθρωπίνων φιλοσοφημάτων. Ἀλλ' ἡ χριστιανικὴ θρησκεία εἶνε ἔργον τοῦ Θεοῦ, εἶνε θεῖον δώρημα καὶ δόγμα, ἔχουσα αἰωνίους νόμους, αἰωνίους ἀληθείας, αἰώνιον ἁγιασμόν, καὶ ἀείζωον κῦρος καὶ χρίσμα. Ἡ χριστιανικὴ πίστις εἶνε δύναμις ὑπερφυσική, προασπιζομένη καὶ ὑποστηρίζουσα πᾶσαν ἀνθρωπίνην πρόοδον καὶ εὐημερίαν καὶ τάξιν, ἧς αὐτὴ εἶνε ἡ ἀσφάλεια, ἡ τελειότης καὶ ἡ ζωογόνος ἐνέργεια μέχρι συντελείας τοῦ κόσμου.

Ὁ πλεινὸς γάλλος Edgard Quinet, καίτοι ὀρθολογιστής, γράφει ὅμως ταῦτα χαριζόμενος τῇ ἀληθείᾳ. «Ἡ Ἱστορία ἀποδείκνυσιν, ἀναν»τιρρήτως, ὅτι εἴς τε τὴν Εὐρώπην καὶ τὴν »Ἀμερικήν, ἡ χριστιανικὴ θρησκεία ἐγένετο ἡ »βάσις καὶ τὸ θεμέλιον, ἐφ' ὃ ἀκραδάντως ἐ»στηρίχθησαν καὶ ἀνηγέρθησαν ἅπασαι αἱ πο»λιτικαὶ καὶ κοινωνικαὶ θεσμοθεσίαι, ἡ τέχνη, »ἡ ποίησις, ἡ φιλοσοφία, τὰ ἤθη καὶ τὰ ἔθιμα »τῶν λαῶν καὶ ὁ οἰκογενειακὸς βίος. Τὰ δύω »ταῦτα πεφωτισμένα καὶ πεπολιτισμένα μέρη »τοῦ κόσμου εἶνε χριστιανικὰ ὡς πρὸς τὰς ἰ»δέας καὶ τὰ φρονήματα, τὴν πίστιν καὶ τοὺς »νόμους, τὰς παραδόσεις καὶ τὴν οἰκογενεια»κὴν καὶ ἐθνικὴν ζωήν· οἱ δὲ λαοὶ τῆς Ἀσίας »καὶ τῆς Ἀφρικῆς κινοῦνται ἔστιν ὅτε, ἢ μᾶλ»λον ἠρεμοῦσι καὶ ἐπαναπαύονται ἄχρι τῆς »σήμερον εἰς τὰς θρησκευτικὰς αὐτῶν παραδό»σεις· ὁ φετιχισμὸς (ἀνθρωπολατρεία) τῶν »Ἀφρικανῶν εἶνε μόνον παιδικὸν ψέλλισμα »τῆς θρησκευτικῆς ζωῆς, καὶ ὅμως ἀφ' ἧς ἡ»μέρας ἤρξατο ψελλίζειν περὶ τοῦ ἀοράτου καὶ »Ὑπερτάτου ὄντος, ἤρξατο, ταὐτοχρόνως, νὰ »ὑπάρχῃ ὑπέρτερος τῶν περικυκλούντων αὐτὸν «πιθήκων.» (Le Genie des religions).

Φιλόχριστον ἀκροατήριον! ὁ καλῶς σταθμίσας καὶ ἐμβριθῶς καὶ ἀμεροληπτως μελετήσας τὰς σημερινὰς τάσεις καὶ προθέσεις τῆς πανωλέθρου θρησκευτικῆς ἀδιαφορίας καὶ ἀγνωσίας, οὗτος μετ' ἐνδομύχου θλίψεως βλέπει καὶ παρατηρεῖ λίαν ζοφερὸν τὸ μέλλον τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου! Πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ φαίνεται, ὅτι οἱονεὶ ἐξαφανίζεται εἰς ὁλόκληρος κόσμος τάξεως, εὐνομίας

καὶ εὐημερίας, σχετικῶς πάντοτε πρὸς τὴν ἀνθρωπίνην ἀτέλειαν καὶ ἐλλειπωρίαν, καὶ ἀντ' αὐτοῦ ἔρχεται ἄλλος νέος κόσμος, ἄθλιος, ἄλεεινὸς καὶ ἄθεος! διαδοὺς ταύτας τὰς σκληρὰς καὶ φοβερὰς ἐντολὰς «πορεύου, »πορεύου, ἄνθρωπε, τὴν ὁδὸν τῆς ζωῆς ἄνευ »πίστεως καὶ ἄνευ ἐλπίδος· βασανίζου ἄνευ »παρηγορίας· ζήτησον καὶ ἀπόλαυσον πᾶσαν »ἡδονήν· ἀλλ' ὅμως ἐκτὸς τῆς ὀδύνης καὶ τῆς »ταλαιπωρίας, οὐδὲν ἄλλο εὑρίσκεις· πορεύου, »ὡς ὁ κατηραμένος, τὴν φοβερὰν ὁδὸν τοῦ δι»σταγμοῦ καὶ τῆς ἀμφιβολίας, φέρων πάντοτε »τὰς τύψεις τῆς συνειδήσεώς σου, καὶ τρέμων »πρὸ τοῦ περιφρονουμένου μὲν παρὰ σοῦ, ἀλλ' »ἀείποτε παρόντος καὶ ἐπάζοντος τὰ ἔργα σου »καὶ τὰ διανοήματά σου ἀδεκάστου καὶ αἰω»νίου Κριτοῦ· βάσταζε τὸ βαρύτατον αἴσθημα »τῆς ἁμαρτίας σου, ἄνευ ἐλπίδος μετανοίας »καὶ συγχωρήσεως· ὕπαγε εἰς τὸ μηδέν! ἡ »ὕπαρξίς σου εἶνε αὐτὴ ἡ ταλαιπωρία, ἡ πηγὴ »πάσης συμφορᾶς· μόνη λύτρωσίς σου εἶνε ἡ »παντελὴς σου ἐκμηδένωσις (nihilisme) καὶ »ἡ αὐτοκτονία!»

(Ἕπεται τὸ τέλος)

ΙΩΑΝΝΗΣ Ο ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

(συνέχεια καὶ τέλος)

Διαδοθείσης δὲ τῆς φήμης, ὅτι ἐπρόκειτο νὰ ἐκλεχθῇ Ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας, καὶ νομίσας ἑαυτὸν ἀνάξιον, ἔφυγεν εἰς τὴν ἔρημον ὅπου ἔγραψε τοὺς περὶ Ἱερωσύνης διαλόγους, ἀριστούργημα θρησκευτικὸν ἅμα καὶ φιλολογικόν. Ὁ ἀναγινώσκων τοὺς διαλόγους ἐκείνους ἀγνοεῖ τί περισσότερον νὰ θαυμάσῃ. Τὸ ὕψος τῶν διανοημάτων, ἡ ἰσχὺς τοῦ λόγου, ἡ Ὁμηρικὴ ὄντως ἁπλότης καὶ ἀφέλεια κατὰ τὸν διάσημον φιλολόγον Βιλμαίν, ταῦτα πάντα ἑνοῦνται εἰς ἑκάστην περίοδον, εἰς ἑκάστην φράσιν τῶν διαλόγων ἐκείνων. «Δὲν ἀρκεῖ νὰ ἦναί τις ἄξιος ὅπως ἀναλάβῃ τὸν ὑψηλὸν τῆς Ἱερωσύνης βαθμόν, ἀπαιτεῖται πρὸς τοῦτο μάθησις καὶ πεῖρα. Ὀφείλει νὰ γινώσκῃ τὸν κόσμον ὡς οἱ εἰς τὰ κοσμικὰ ζῶντες, καὶ νὰ ἦνε ἐλεύθερος ἐκ τῶν τοῦ Κόσμου περισσότερον τῶν ἐν ταῖς ἐρήμοις μοναζόντων. Ὑποχρεούμενος νὰ συγκοινωνῇ ἀκαταπαύστως καὶ μετὰ ἀρχόντων καὶ μετὰ ἀρχομένων, καὶ μετὰ πλουσίων καὶ μετὰ πτωχῶν καὶ μετὰ ἀνυπάνδρων καὶ ὑπάνδρων, καὶ οἰκογενειαρχῶν, καὶ κυρίων καὶ ὑπηρετῶν, ὁ ἱερεὺς πρέπει νὰ ἦνε διαφόρου διαγωγῆς, οὐχὶ δὲ ὅτι πρέπει νὰ ἦνε ἡ ἀπατεὼν ἢ κόλαξ ἢ ὑποκριτής, ἀπ' ἐναντίας εἰλικρινής, ἐλεύθερος, ἀνεξάρτητος. Πλὴν ὅτὲ μὲν νὰ ἀναδεικνύεται συγκαταβατικός, ὅτὲ δὲ αὐστηρός, καθότι δὲν δυνάμεθα δι' ὁμοιομόρφου τρόπου νὰ διοικήσωμεν τὰ πνεύματα, ὡς οἱ ἰατρεύοντες οὐχὶ πάντοτε τὰ αὐτὰ μεταχειρίζονται φάρμακα, ἢ οἱ ναύκληροι κυβερνῶσι τὸ πλοῖον κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον εἰς ὅλους τοὺς ἀνέμους.» Οἰκτείρων δὲ ὁ Ἰωάννης πολλοὺς τῶν ἱερέων τῆς ἐποχῆς του, καὶ καταδεύξας τὴν ἀσχημοσύνην των καὶ ἀνευρίσκων τὴν αἰτίαν τοιούτων δεινῶν. «Δὲν πρέπει, λέγει, νὰ κατηγορήσω τὴν ἱερωσύνην διὰ τὰ κακὰ ταῦτα, δὲν παραφρονῶ ἐπὶ τοσοῦτον. Διότι οὔτε ὁ σίδηρος κατηγορεῖται διὰ τὸν φόνον, οὔτε ὁ οἶνος διὰ τὴν μέθην, οὔτε ἡ ἰσχὺς διὰ τὴν ὕβριν, οὔτε ἡ ἀνδρεία διὰ τὴν ἄλογον τόλμην, ἀλλ' ὡς αἰτίους τούτων καὶ κατηγοροῦν καὶ παιδεύουσι τοὺς κακῶς μεταχειριζομένους τοιαύτας τοῦ Θεοῦ δωρεάς. Καὶ ἡ Ἱερωσύνη διὰ τοῦτ' αὐτὸ δικαίως θέλει ἐγκαλέσει ἡμᾶς τοὺς κακῶς αὐτὴν μεταχειριζομένους. Καθότι δὲν εἶνε αὐτὴ τοσούτων κακῶν παραίτιος, ἀλλ' ἡμεῖς αὐτοὶ οἵτινες μὲ τοσούτους κατεῤῥυπάναμεν μολυσμούς, ἐγχειρίζοντες αὐτὴν εἰς τοὺς τυχόντας. Οἱ τοιοῦτοι μὴ προετοιμάσαντες τὰς ψυχὰς αὐτῶν, οὔτε ἀποβλέψαντες εἰς τὸ μεγαλεῖον τοῦ πράγματος, δέχονται προθύμως τὴν Ἱερωσύνην, ὅταν δὲ προσεγγίσωσιν εἰς τὸ ἔργον, ἐπιφέρουσι μυρία κακὰ πρὸς τοὺς ἐμπιστευθέντας εἰς αὐτοὺς λαούς. Ἐπειδὴ πόθεν νομίζεις ὅτι προέρχονται αἱ τοσαῦται εἰς τὰς Ἐκκλησίας ταραχαί; Ἐγὼ φρονῶ ὅτι μόνον τούτου παραίτιον εἶνε αἱ ἁπλῶς καὶ ὡς ἔτυχε γενόμεναι τῶν πρεσβυτέρων ἐκλογαί. Καθότι ἡ κεφαλὴ πρέπει νὰ ἦνε ἰσχυροτάτη, ὅπως διοικῇ καὶ καθησυχάζῃ τοὺς ἐκ τοῦ λοιποῦ σώματος ἀναπεμπομένους πονηροὺς ἀτμούς. Ἐὰν δὲ αὐτὴ τύχῃ ἀσθενής, μὴ δυναμένη νὰ ἀποκρούσῃ τὰς ὀλεθρίας προσβολάς, ἀποκαθίσταται ἔτι μᾶλλον ἀσθενεστέρα, καὶ μεθ' ἑαυτῆς καὶ τὸ ὑπόλοιπον καταστρέφει σῶμα.» Οἱ διάλογοι περὶ Ἱερωσύνης ἐγένοντο μετὰ τοῦ μεγάλου Βασιλείου, ὅστις ἐπεχειρίσθη νὰ πείσῃ τὸν Ἰωάννην ὅπως ἀναδεχθῇ τὸν τῆς Ἱερωσύνης βαθ-

μόν. Ἀντιτάσων δὲ οὗτος τοὺς λόγους τῆς ἀναξιότητός του, «ἐννόησον, λέγει, ἐννόησον, Βασίλειε, τίνα εἶναι χρὴ τὸν πρὸς τοσοῦτον μέλλοντα ἀνθέξειν χειμῶνα. Καὶ γὰρ καὶ σεμνὸν καὶ ἄτυφον, καὶ φοβερὸν καὶ προσηνῆ, καὶ ἀρχικὸν καὶ κοινωνικόν, καὶ ταπεινὸν καὶ ἀδούλωτον, καὶ ἀδέκαστον καὶ θεραπευτικόν, καὶ σφοδρὸν καὶ ἥμερον εἶναι δεῖ, ἵνα πρὸς ἅπαντα εὐκόλως μάχεσθαι δύνηται. Πολλὰ γὰρ ἐστὶν ὧ Βασίλειε, πρὸς τοῖς εἰρημένοις, πολλὰ ἕτερα, ἃ τὸν ἱερωμένον ἔχειν χρή, ἡμεῖς δὲ οὐκ ἔχομεν.» Ἓν δὲ τῶν κυριωτέρων καὶ πρωτίστων εἶνε κατὰ τὸν Ἰωάννην καὶ ἡ ἰσχὺς τοῦ λόγου καὶ ἡ τῶν γραμμάτων ἐκμάθησις. «Ἐπειδή, λέγει ὁ μέγας ῥήτωρ, οἱ θεραπεύοντες τὰ σώματα ἔχουσι ποικίλα φάρμακα καὶ ἐργαλεῖα διαφόρων κατασκευῶν, καὶ ποικίλας διὰ τοὺς νοσοῦντας τροφάς, πολλάκις δὲ πρὸς ἴασιν ἀρκεῖ ἡ μόνη τοῦ ἀέρος θεραπεία, καὶ ἐνίοτε ἁπλοῦς ὕπνος ἐπελθὼν ἐγκαίρως πρὸς τὸν ἀσθενοῦντα ἀπαλλάσσει τὸν ἰατρὸν παντὸς κόπου. Ἀλλ' ἐνταῦθα οὐδὲν τούτων νὰ ἐπινοήσωμεν δυνάμεθα, μία ὑπάρχει μηχανή, μία μόνη ὁδὸς θεραπείας, ἡ διὰ τοῦ λόγου διδασκαλία. Τοῦτο τροφή, τοῦτο ὄργανον, τοῦτο ἀέρων κρᾶσις, τοῦτο ἀντὶ φαρμάκου, τοῦτο ἀντὶ πυρός, τοῦτο ἀντὶ σιδήρου. Καὶ ἐὰν πρόκειται νὰ καύσωμεν, καὶ ἐὰν πρόκειται νὰ διαμελίσωμεν, τοῦτο πρέπει νὰ μεταχειρισθῶμεν, ἐὰν δὲ ἡ ἰσχύς του ἐκλείψῃ, τὰ πάντα μάταια. Διὰ τοῦ ὀργάνου τούτου καὶ τὴν ἀδύνατον ψυχὴν ἐγείρομεν καὶ τὴν φλεγμαίνουσαν καταστέλλομεν, καὶ τὰ περιττὰ περικόπτομεν, καὶ τὰ λείποντα πληροῦμεν, καὶ τὰ πάντα ἐργαζόμεθα ὅσα εἰς τὴν ὑγείαν τῆς ψυχῆς νὰ συντελέσουν δύνανται.» Ἐν τοῖς διαλόγοις ἐκείνοις πρὸς διαφώτισιν τοῦ ἀντικειμένου περιγράφει ὁ Ἰωάννης τὴν ἀθυμίαν τῆς ψυχῆς αὐτοῦ ἀπέναντι τοῦ μεγαλείου τῶν δυσκολιῶν ὅσας ἡ Ἱερωσύνη παρίστησιν εἰς αὐτόν, ἐξομοιῶν αὐτὴν μὲ τὴν ἀθυμίαν ὑφ' ἧς ἤθελε καταληφθῆ ἡ ψυχὴ μειρακίου πρὸς ὃ ἐνεπιστεύετο ἡ στρατηγία μεγάλου στρατοῦ. « Καὶ ἔστω στρατόπεδον ἐκ πεζῶν καὶ ναυμάχων καὶ ἱππέων συνειλεγμένον ἀνδρῶν, καὶ καλυπτέτω μὲν τὴν θάλασσαν ὁ τῶν τριήρων ἀριθμός, καλυπτέτωσαν δὲ τὰ τῶν πεδίων πλήθη καὶ τὰς τῶν ὀρῶν κορυφὰς αἱ τῶν πεζῶν καὶ ἱππέων φάλαγγες, καὶ ἀντιλαμπέτω μὲν ἡλίῳ τῶν ὅπλων ὁ χαλκὸς καὶ ταῖς ἐκεῖθεν πεμπομέναις ἀκτῖσιν ἡ τῶν περικεφαλαίων καὶ τῶν ἀσπίδων ἀνταφιέσθω μαρμαρυγή, ὁ δὲ τῶν δοράτων κτύπος καὶ ὁ τῶν ἵππων χρεμετισμὸς πρὸς αὐτὸν φερέσθω τὸν οὐρανόν, καὶ μήτε θάλασσα φαινέσθω μήτε γῆ, ἀλλὰ χαλκὸς καὶ σίδηρος πανταχοῦ, ἀντιπαρατατταέσθωσαν δὲ αὐτοῖς καὶ πολέμιοι ἄγριοι τινὲς ἄνδρες καὶ ἀνήμεροι. Ἐνεστηκέτω δὲ ἤδη καὶ ὁ τῆς συμβολῆς καιρός. Εἶτα ἁρπάσας τις μειράκιον τῶν ἐν ἀγρῷ τραφέντων καὶ τῆς πηκτίδος καὶ τῆς καλαύροπος πλέων εἰδότων οὐδέν, καθοπλιζέτω μὲν αὐτὸ ὅπλοις χαλκοῖς, περιαγέτω δὲ τὸ στρατόπεδον ἅπαν καὶ δεικνύτω λόχους καὶ λοχαγούς, τοξότας, σφενδονήτας, ταξιάρχους, στρατηγούς, ὁπλίτας, ἱππέας, ἀκοντιστάς, τριήρεις, τριηράρχους, τοὺς ἐκεῖ πεφραγμένους στρατιώτας, τῶν ἐν ταῖς ναυσὶν ἀποκειμένων μηχανημάτων τὸ πλῆθος, δεικνύτω δὲ καὶ τὴν τῶν πολεμίων παράταξιν ἅπασαν, καὶ ὕψεις ἀποτροπαίους τινάς, καὶ σκευὴν ὅπλων ἐξηλλαγμένην, καὶ πλῆθος ἄπειρον, καὶ φάραγγας καὶ κρημνοὺς βαθεῖς, δυσχωρίας ὁρῶν, δεικνύτω δὲ ἔτι παρὰ τοῖς ἐναντίοις καὶ πετομένους ἵππους διά τινος μαγγανείας, καὶ ὁπλίτας δι' ἀέρος φερομένους, καὶ πάσης γοητείας δύναμιν καὶ ἰδέαν, καταλεγέτω δὲ καὶ τὰς τοῦ πολέμου συμφοράς, τῶν ἀκοντίων τὸ νέφος, τῶν βελῶν τὰς νιφάδας, τὴν πολὺν ἀχλὺν ἐκείνην, καὶ ἀορασίαν, τὴν ζοφωδεστάτην νύκτα, ἣν τὸ τῶν τοξευμάτων συνίστησι πλῆθος, ἀποστρέφον τῇ πυκνότητι τὰς ἀκτῖνας, τὸν κόνιν οὐχ ἧττον τοῦ σκότους τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀμαυροῦσαν, τοὺς τῶν αἱμάτων χειμάῤῥους, τῶν πιπτόντων τὰς οἰμωγάς, τῶν ἑστώτων τοὺς ἀλλαλαγμούς, τῶν κειμένων τοὺς σωρούς, τροχοὺς αἵματι βαπτιζομένους, ἵππους αὐτοῖς ἀναβάταις πρηνεῖς φερομένους ἀπὸ τοῦ πλήθους τῶν κειμένων νεκρῶν, τὴν γῆν φύρδην ἅπαντα ἔχουσαν, αἷμα καὶ τόξα καὶ βέλη, ἵππων ὁπλὰς καὶ ἀνθρώπων κεφαλὰς ὁμοῦ κειμένας, καὶ βραχίονας καὶ τράχηλον, καὶ κνημίδα, καὶ στῆθος διακοπέν, ἐγκεφάλους ξίφεσι προσπελασμένους, ἀκίδα βέλους ἐκκεκλασμένην καὶ ὀφθαλμὸν ἔχουσαν ἐμπεπερονημένον. Καταλεγέτω δὲ καὶ τὰ τοῦ ναυτικοῦ πάθη, τριήρεις τὰς μὲν ἐν μέσοις ἀναπτομένας τοῖς ὕδασι, τὰς δὲ αὐτοῖς ὁπλίταις καταδυομένας, τὸν τῶν ὑδάτων ἦχον, τὸν τῶν ναυτῶν θόρυβον, τὴν τῶν στρατιωτῶν βοήν, τὸν τῶν κυμάτων καὶ τῶν αἱμάτων ὁμοῦ μιγνύμενον ἀφρὸν καὶ ὁμοῦ τοῖς πλοίοις ἐπισειόντα πᾶσι, τοὺς ἐπὶ τῶν καταστρωμάτων νεκρούς, τοὺς κατακοντιζομένους, τοὺς ἐπιπλέοντας, τοὺς εἰς τοὺς αἰγιαλοὺς ἐκβρασσομένους, τοὺς ἔνδυν τοῖς κύμασι περικλυζομένους, καὶ ταῖς ναυσὶν ἀποφράττοντας τὴν ὁδόν, καὶ πάσας τὰς τοῦ πολέμου διδάξας ἀκριβῶς τραγῳδίας, προστιθέτω καὶ τὰ τῆς αἰχμαλωσίας δεινά, καὶ τὴν παντὸς θανάτου χαλεπωτέραν δουλείαν. Καὶ ταῦτα εἰπὼν κελευέτω τὸν ἵππον ἀναβαίνειν εὐθέως καὶ τοῦ στρατοπέδου παντὸς ἐκείνου στρατηγεῖν. Ἆρα οἴει πρὸς τὴν διήγησιν μόνην ἀρκέσειν τὸν μειρακίσκον ἐκεῖνον, ἀλλ' οὐκ ἀπὸ πρώτης ὄψεως ἀφήσειν εὐθέως τὴν ψυχήν ; »

Βαρέως ἀσθενήσας ὁ Ἰωάννης ἐπανῆλθεν εἰς τὴν πόλιν τῆς Ἀντιοχείας ὅπου ἐνησχολεῖτο πάντοτε εἰς τὰς μελέτας του, πολλὰ περὶ διαφόρων ἀντικειμένων συγγράψας. Ὑπεκφυγὼν τὰς προσπαθείας τοῦ Βασιλείου τῷ ἀπέβη ἀδύνατον νὰ ὑπερπηδήσῃ τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ τότε Ἐπισκόπου Φλαβιανοῦ καὶ παντὸς τοῦ λαοῦ Ἀντιοχείας, ὑπακούσας δὲ μᾶλλον εἰς βούλησιν τοῦ Πρεσβυτέρου ἢ εἰς τὴν ἰδίαν του θέλησιν ἀνεδέχθη τὸν βαθμὸν τῆς Ἱερωσύνης. Κατὰ δὲ τὴν ἡμέραν τῆς προχειρίσεως αὐτοῦ ἱστὰς μετ' ἀπεριγράπτου συγκινήσεως ἐπὶ τοῦ Ἱεροῦ ἄμβωνος ἤρξατο τὴν μελίρρυτον διδασκαλίαν του. «Καὶ εἶναι ἀληθῆ ἄρα τὰ περὶ ἡμᾶς συμβάντα ; καὶ τὰ ἤδη τετελεσμένα ἐγένοντο ἀληθῆ ἢ ἀπατώμεθα ; μὴ νὺξ εἶναι καὶ ὄνειρον, ἢ ἡμέρα καὶ γρηγοροῦμεν ἅπαντες ; Καὶ τίς ποτε ταῦτα νὺ πιστεύσῃ ἐδύνατο ὅτι εὐτελὴς νέος καὶ ἀπερριμμένος, εἰς τοσοῦτον ὕψος ἀρχῆς προεβιβάσθη ; Καὶ μολαταῦτα ὡς παρατηρεῖτε ἤδη ἐξετελέσθησαν, καὶ πόλις οὕτω μεγάλη καὶ πολυάνθρωπος καὶ δῆμος μέγας καὶ θαυμαστὸς ἐκ τῆς ἐμῆς εὐτελείας περιμένει νὰ ἀκούσῃ μέγα τι καὶ γενναῖον. Ἀλλ' ἐὰν οἱ λόγοι ἐναπέκειντο ἐπὶ τῶν χειλέων μου καὶ ἔρρεον ἐξ αὐτῶν ὡς οἱ ἀενάως ῥέοντες ποταμοί, τοσοῦτοι καὶ τοιοῦτοι οἱ συνδραμόντες εἰς ἀκρόασιν τῶν λόγων μου, ὥστε τὰ ῥεῖθρα ἤθελον ἀναστατῆ καὶ ἀναχαιτισθῆ εἰς τὰ ὀπίσω τὰ νάματα. Ὅτε δὲ οὔτε ποταμῶν, οὔτε πηγῶν, οὐδὲ εὐτελοῦς ῥανίδος διασώζομεν μέτρον, τίς νὰ μὴ καταλάβῃ ἡμᾶς φόβος μὴ ἀποξηρανθῇ καὶ αὐτὸ τὸ μικρὸν τῆς ἐπιρροῆς ;» Τῷ ὄντι ὁ Χρυσόστομος ἐδίδασκε πολλάκις τῆς ἑβδομάδος, Χριστιανοὶ δὲ καὶ Ἰουδαῖοι καὶ ἐθνικοὶ παρευρίσκοντο εἰς τοὺς λόγους αὐτοῦ, οἱ σωζώμενοι δὲ αὐτῶν ἀποτελοῦσι τὴν θείαν ἐκείνην σειρὰν τῶν εὐκλεῶν ἀγώνων του ἐν οἷς τὰ δόγματα τῆς Χριστιανικῆς πίστεως καὶ ἡ Ἠθικὴ τοῦ Εὐαγγελίου, δι' ἐξαισίου εὐγλωττίας καὶ ἁπλότητος ἀναπτύσσονται καὶ ἐφαρμόζονται. Ἡ ψυχὴ τοῦ σοφοῦ καὶ ἁγίου ἀνδρὸς ὑπὸ μιᾶς κατελαμβάνετο φλογερᾶς ἐπιθυμίας, τοῦ νὰ ἴδῃ τὸν ἐμπιστευθέντα πρὸς αὐτὸν λαὸν εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς εὐδαιμονίας. «Σεῖς, ἔλεγε, πρὸς τοὺς ἀκροαζομένους αὐτόν, σεῖς εἶσθε πρὸς ἐμὲ ἀντὶ πατρός, μητρός, τέκνων, ἀδελφῶν, υἱῶν, σεῖς τὰ πάντα δι' ἐμέ. Καὶ ἐὰν δὲν ὤφειλον νὰ δώσω λόγον διὰ τὰς ψυχάς σας, δὲν ἐδυνάμην νὰ παρηγορηθῶ, ὡς ὁ πατὴρ δὲν παρηγορεῖται ὅτι τὰ πάντα ἐπροσπάθησε πρὸς διάσωσιν τοῦ τέκνου. Ἐὰν δικαιωθῶ ἢ καταδικασθῶ ἐνώπιον τοῦ ἀδεκάστου Κριτοῦ, αὕτη δὲν εἶναι ἡ πρωτίστη τῶν φροντίδων μου, ἀλλὰ σεῖς ἅπαντες νὰ σωθῆτε, σεῖς ἅπαντες νὰ εἶσθε εὐδαίμονες. Ὁ θαυμάζων τοὺς λόγους τούτους ἀγνοεῖ τὰ αἰσθήματα τῆς πατρικῆς στοργῆς.» Ἐνῷ δὲ καθίστατο οὕτως ἀγαπητὸς πρὸς τοὺς ἀκροατάς, ὁ λόγος αὐτοῦ δριμὺς κατὰ τῶν παθῶν ἀπηυθύνετο ὡς ὁ λόγος τοῦ πατρὸς πρὸς τὰ τέκνα. « Καὶ σεῖς πλούσιοι νομίζετε ὅτι θέλετε δικαιωθῆ ἐρχόμενοι ἐνταῦθα καὶ ἀκούοντες τοὺς θείους λόγους ; πλούτη, πολυτέλεια, ἃς παύσῃ ἡ ἀλαζονεία σας, παρατηρήσετε τὸ εὐτελὲς τῆς φύσεώς σας, σεῖς ἐστὲ κόνις, καὶ τέφρα καὶ καπνός. Σεῖς ἐξουσιάζετε πολλούς, ἀλλ' ἐστὲ δοῦλοι τῶν παθῶν σας.»

Ἐπελθούσης πολιτικῆς στάσεως εἰς Ἀντιόχειαν ὁ Χρυσόστομος ἀνέλαβε τὴν ὑπεράσπισιν τῆς πόλεως. Ἐδίδαξεν, ἐπέπληξεν, ἱκέτευσεν, ἔσωσε τὴν πόλιν. «Ἡ πόλις κατηρημώθη ἐκ τοῦ φόβου καὶ τῆς δυστυχίας. Ἡ πατρίς, τὸ γλυκύτερον τοῦ Κόσμου τούτου διὰ τὸν ἄνθρωπον ἀντικείμενον, εἶνε σήμερον τὸ πικρότερον. Οἱ πολῖται φεύγουσι σήμερον ἐκ τοῦ τόπου τῆς γεννήσεώς των ὡς διαφεύγει τις τὸν θάνατον, ἢ ὡς ἀπομακρύνεται ἐκ τῆς ἀβύσσου, ἢ φεύγει ἐκ τινος πυρκαϊᾶς.» Περιγράφων δὲ τὴν ἱκε-

σίαν τοῦ Ἐπισκόπου πρὸς τὸν αὐτοκράτορα, «Ἐκρήμνισαν, ἔγραφε, ἐκρήμνισαν τὰς προτομάς σου, ἀλλὰ σὺ δύνασαι νὰ ἀνεγείρῃς ἀγάλματα ἐνδοξότερα. Συγχώρησον τοὺς ἐγκληματίας, οὗτοι δὲν θέλουν σοὶ ἀνεγείρει πηλίνους ἢ χρυσᾶς προτομὰς ἐν μέσῳ τῷ ἀγορῶν, ἀλλ' ἐντὸς τῶν καρδιῶν των θέλουν ἀνεγείρει πολύτιμον δι' ἐσὲ μνημεῖον, τὴν μνήμην τῆς ἀρετῆς σου. Σὺ θέλεις ἔχει ἐπὶ τῆς γῆς τόσα ἔμψυχα ἀγάλματα ὅσοι ἄνθρωποι εἶναι ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ὅσοι γεννηθῶσι μέχρι ἐσχάτων ἡμερῶν, καθότι οὐχὶ ἡμεῖς μόνοι ἀλλὰ καὶ οἱ μεταγενέστεροι θέλουν μάθει τὸ μεγαλεῖον τοιαύτης πράξεως, καὶ θέλουν θαυμάσει ὡς ἂν αὐτοὶ ἦσαν οἱ εὐεργετούμενοι. Σκέψου Αὐτοκράτωρ, ὅτι δὲν πρόκειται νὰ ἀποφασίσῃς περὶ τῆς τύχης μιᾶς πόλεως, ἀλλὰ περὶ τῆς δόξης τοῦ Χριστιανισμοῦ. Τὴν στιγμὴν ταύτην καὶ Ἰουδαῖοι καὶ Ἕλληνες, καὶ πεπολιτισμένα ἔθνη, καὶ βάρβαρα, ἔμαθον τὰ δυστυχήματά μας. Ἅπαντες ἀτενίζουσι καὶ περιμένουν νὰ μάθωσι τὴν ἀπόφασίν σου. Ὦ Θεέ! Ὁποία ἡ ἰσχὺς τοῦ Χριστιανισμοῦ! Ὁ ἄνθρωπος οὗτος ὁ μὴ ἔχων ὅμοιον ἐπὶ τῆς γῆς, ὁ δυνάμενος πάντα νὰ ἀπολέσῃ καὶ πάντα νὰ καταστρέψῃ, αὐτὸς τὴν ἐδάμασε, τὴν ὑπέταξε. Μέγας εἶνε ὁ Θεὸς τοῦ Χριστιανισμοῦ, ὁ ἀνυψῶν τὸν ἄνθρωπον ὑπεράνω τῆς φύσεως καὶ ἀποκαθιστῶν αὐτὸν ὅμοιον τῶν ἀγγέλων. Βασιλεῦ! Ἐκλέξαντές με οἱ συμπολῖταί μου διὰ τὴν ἀποστολὴν ταύτην μεγίστην περιεποίησαν πρὸς Σὲ τιμήν. Ἔκρινον ὅτι σὺ θέλεις προτιμήσει τὴν Θρησκείαν εἰς τοὺς ταπεινοὺς ὑπουργούς της, ἀπὸ πᾶσαν ἄλλην ἐξουσίαν. Πλὴν ἐγὼ δὲν παρίσταμαι ἐν ὀνόματι αὐτῶν, παρουσιάζομαι ἐν ὀνόματι τοῦ Δεσπότου τῶν ὅλων, ἵνα σὲ εἴπω, ἐνθυμήθητι ὅτι ἐὰν συγχωρήσωμεν τὰ παραπτώματα τοῖς ἀνθρώποις, ἀφήσει καὶ ὁ πατὴρ ἡμῶν ὁ Οὐράνιος τὰ παραπτώματα ἡμῶν. Ἐνθυμήθητι τὴν ἡμέραν καθ' ἣν θέλεις ἀποδώσει λόγον τῶν πράξεών σου, καὶ σκέψου ὅτι θέλουν τὰ ἁμαρτήματά σου ἐξαλειφθῆ συγχωροῦντος τὰ τῶν ὑπηκόων σου. Οἱ πρεσβευταὶ φέρουσι χρυσὸν καὶ ἄργυρον καὶ ὁμοίας προσφοράς, ἀλλ' ἐγὼ παρίσταμαι πρὸς σὲ ἔχων τὴν ἁγίαν Βίβλον εἰς τὰς χεῖράς μου, ταύτην ἐνώπιόν σου παρουσιάζω ἀντὶ παντὸς δώρου, καὶ σὲ προσκαλῶ νὰ μιμηθῇς τὸ παράδειγμα τοῦ Δεσπότου καὶ Βασιλέως ὅστις καθυβριζόμενος ἐκάστοτε παρ' ἡμῶν διὰ τῶν ἁμαρτημάτων μας δὲν παύει ἐπιχέων ἐφ' ἡμῶν τὰς εὐεργεσίας του.»

Οὐδὲν διέφευγε τὴν προσοχὴν τοῦ Χρυσοστόμου δυνάμενον νὰ χορηγήσῃ πρὸς αὐτὸν ἄφθονα μέσα πρὸς ἐκπαίδευσιν καὶ τελειοποίησιν τοῦ λαοῦ. Ἡ θεία αὐτοῦ εὐγλωττία τὰ πάντα ἐξευγενίζει, τὰ πάντα ἀνυψοῖ, ἐκ πάντων ὠφελεῖται. Καὶ τώρα μὲν ἐκ τῆς ἐνδελεχοῦς τῶν ἀκροατῶν του προσοχῆς, ἄλλοτε δὲ ἐκ τῆς ἀδιαφορίας των, σήμερον ἐκ τοῦ πλούτου, τὴν ἐπιοῦσαν ἐκ τῆς δυστυχίας, πάντοτε δὲ δι' ἀφάτου εὐφραδείας καὶ πειστικότητος τῶν λόγων ὁτὲ μὲν πρὸς τὸν νοῦν, ὁτὲ δὲ πρὸς τὴν καρδίαν τῶν ἀκροαζομένων ἀπευθύνεται. Χειροκροτεῖται ἔν τινι περιστάσει παρὰ τοῦ πλήθους, ἀλλ' ὁ Ἰωάννης δὲν ρητορεύει ὅπως θέλξῃ ἢ ἐπαινεθῇ, εἶνε ὁ φίλος οὗ τινος ἡ εὐδαιμονία ἔγκειται εἰς τὴν εὐδαιμονίαν τῶν ἀκροατῶν του, οἱ λόγοι του κινοῦν τὴν καρδίαν, ἐπειδὴ ἐκ τῆς καρδίας προέρχονται· πρὸς τί, λέγει, μὲ χρησιμεύουν οἱ ἔπαινοί σας, αἱ χειροκροτήσεις σας, ἐὰν δὲν προοδεύητε πρὸς τὴν ἀρετήν; καὶ τί ἤθελον χάσει εἰς τὴν σωπήν σας ἐὰν σεῖς ἐνισχύεσθε εἰς τὸ ἔλεος; Ἡ δόξα τοῦ ρήτορος δὲν εἶνε εἰς τὰς χειροκροτήσεις τῶν ἀκροατῶν, ἀλλ' εἰς τὸν ζῆλόν των διὰ τὸ καλόν, αὕτη δὲν συνίσταται εἰς τὸν ἦχον τῶν λόγων, ἀλλ' εἰς τὴν ἐμπνεομένην καὶ πάντοτε διαμένουσαν ἀρετήν. Αἱ χειροκροτήσεις σας ἀποκαθιστῶσι ἐνταῦθα ἐνδοξότερον τὸν ρήτορα, ἀλλ' ἡ τελειοποίησις τῆς ψυχῆς σας, ἤθελεν εἶσθαι ἡ μεγαλητέρα ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ σύστασις διὰ τὸν διδάσκοντά σας». Ἐκπίπτει ὁ Εὐτρόπιος τῆς Ὑπατείας ὅστις ἐπὶ πολλὰ ἔτη κατεδίωξε τὴν ἐκκλησίαν, ἐκπαιδεύεται ὁ θάνατος αὐτοῦ, καὶ ὁ Χρυσόστομος προσφέρει χεῖρα βοηθείας πρὸς αὐτόν καὶ ἡ ἐκκλησία νέον κλέος διὰ τῆς συγκαταβάσεώς της κέκτηται, καὶ μέγα ἐκ τούτου ἠθικὸν μάθημα ἐξάγει ὁ Ἰωάννης. Σώζει μὲν τὸν Εὐτρόπιον, ἀλλὰ τὸν παραλαμβάνει ἐν μέσῳ τῆς ἐκκλησίας, καὶ ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ. «Ποῦ νῦν, λέγει πρὸς αὐτόν, ἡ λαμπρὰ τῆς ὑπατείας περιβολή; ποῦ δὲ αἱ φαιδραὶ λαμπάδες; ποῦ δὲ οἱ κρότοι, καὶ οἱ χοροί, καὶ αἱ θαλίαι, καὶ αἱ πανηγύρεις; ποῦ οἱ στέφανοι καὶ τὰ παραπετάσματα; ποῦ ὁ τῆς πόλεως θόρυβος καὶ αἱ ἐν ἱπποδρομίαις εὐφημίαι, καὶ τῶν θεατῶν αἱ κολακεῖαι; Ποῦ νῦν οἱ πεπλασμένοι φίλοι, ποῦ τὰ συμπόσια, καὶ τὰ δεῖπνα; ποῦ ὁ τῶν παρασίτων ἐσμός, καὶ ὁ δι' ὅλης τῆς ἡμέρας ἐγχεάμενος ἔκρατος; καὶ αἱ ποικίλαι τῶν μαγείρων τέχναι, καὶ οἱ τῆς δυναστείας θεραπευταί, οἱ πάντα πρὸς χάριν ποιοῦντες καὶ λέγοντες; Νὺξ ἦν πάντα ἐκεῖνα, καὶ ὄναρ, καὶ ἡμέρας γενομένης ἠφανίσθη· ἔνθη ἦν ἐαρινέ, καὶ παρελθόντος τοῦ ἔαρος ἅπαντα κατεμαράνθη· σκιὰ ἦν καὶ παρέδραμε, καπνὸς ἦν καὶ διελύθη, πομφόλυγες ἦσαν καὶ διερράγησαν· ἀράχνη ἦν καὶ διεσπάσθη. Ποῦ νῦν οἱ οἰνοχόοι, ποῦ δὲ οἱ σοβοῦντες ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς, καὶ μυρία παρὰ πᾶσιν ἐγκώμια λέγοντες; ἐδραπέτευσαν, ἠρνήσαντο τὴν φιλίαν. Ἀλλ' οὐχ ἡμεῖς οὕτως· ἀλλὰ καὶ σοῦ δυσχεραίνοντος οὐκ ἀπεκηδώμεν, καὶ νῦν πεσόντα περιστέλλομεν καὶ θεραπεύομεν. Καὶ ἡ μὲν πολεμηθεῖσα παρὰ σοῦ ἐκκλησία τοὺς κόλπους ἥπλωσε καὶ ὑπεδέξατο· τὰ δὲ θεραπευθέντα θέατρα ὑπὲρ ὧν πολλάκις πρὸς ἡμᾶς ἠγανάκτεις, προὔδωκε καὶ ἀπώλεσε».

Ἀλλ' εἶναι ἀδύνατον νὰ γνωρίσωμεν τὴν ἰσχὺν τοῦ λόγου, τὴν πολυμάθειαν, τὴν εὐφράδειαν καὶ καλλιέπειαν τῶν συγγραμμάτων τοῦ Χρυσοστόμου ἐὰν μὴ ἐπὶ τῆς μελέτης αὐτῶν ἐνασκήψωμεν. «Τὰ συγγράμματα τοῦ Ἰωάννου, λέγει ὁ μέγας Βιλμαίν, εἶναι ἡ πληρεστέρα σειρὰ ἠθικῆς Διδασκαλίας ἐξ ὅσων περιῆλθον εἰς ἡμᾶς. Εἰς ἅπαντα μέγας νοῦς, πλήρης γνῶσις τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας, Εὐαγγελικὸν ὄντως αἴσθημα. Ὁ Χρυσόστομος εἶνε τὸ ἀνώτερον πνεῦμα τῆς νέας Κοινωνίας μὲ τὸν ὑψηλότερον τύπον τοῦ παλαιοῦ Κόσμου. Αὐτὸς εἶνε ὁ κατ' ἐξοχὴν Ἕλλην γενόμενος Χριστιανός. Εἶνε αὐστηρὸς τῶν ἠθῶν μεταρρυθμιστής, καὶ ἐμφαίνεται ἅμα ἀείποτε εἰς τοὺς ζωηροὺς καὶ ἐναρμονίους λόγους του τὸ Ἑλληνικὸν πνεῦμα». Ὁ διάσημος δὲ τῆς Γαλλίας φιλολόγος κρίνει τὴν εὐγλωττίαν τοῦ Ἰωάννου, καὶ αὐτῆς τοῦ Δημοσθένους καὶ Κικέρωνος ἐπὶ πολὺ ὑπερέχουσαν.

Ἀλλ' ἀναφέροντες διακεκομμένα τινὰ τῶν λόγων τοῦ Ἰωάννου χωρία ὑποκλέπτομεν ὡς λίθους ἐκ τοῦ ὅλου οἰκοδομήματος. Πλὴν τὸ μεγαλεῖον τῆς εὐγλωττίας, τὴν ἰσχὺν τοῦ λόγου τοῦ ἀφοπλίζοντος τοὺς ἀρχηγοὺς τῶν βαρβάρων, ἢ τοὺς Αὐτοκράτορας καὶ Μεγιστᾶνας τοῦ Βυζαντίου, τοῦ καταστρέφοντος τὴν διαφθορὰν καὶ ἀνεγείροντος τὰ χριστιανικὰ ἤθη, δὲν δυνάμεθα ἀλλαχοῦ ἢ εἰς τὴν μελέτην τῶν ὅλων ἀριστουργημάτων νὰ κατίδωμεν, νὰ θαυμάσωμεν.

Τοιαύτη ἁπλότης ὕφους, τοιοῦτον μεγαλεῖον ἰδεῶν, τοιαύτη λογικὴ ἰσχύς, καὶ πλοῦτος καὶ τόλμη τρόπων, καὶ ἡ ὅλη ἐπιστήμη τοῦ χρόνου ἐκείνου, ταῦτα πάντα μένουσιν ἡμῖν ἄγνωστα, ἐκλειπούσης ὅλως ἐκ τῆς ἡμετέρας ἐκπαιδεύσεως τῆς σπουδῆς τοιούτων θησαυρῶν. Καὶ τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος καυχᾶται μὲν διὰ τὰς καλλονὰς τῆς ἀρχαίας αὐτοῦ φιλολογίας, ὡς καύχημα ὅμως καὶ κλέος ἀνώτερον παντὸς ἄλλου δικαίως δύναται νὰ ἐπικαλεσθῇ, τοὺς πατέρας τῶν πρώτων τοῦ Χριστιανισμοῦ αἰώνων, ἀποτελοῦντας τὸ θεμέλιον οὕτως εἰπεῖν καὶ τὴν βάσιν τῆς σημερινῆς Κοινωνίας καὶ τοῦ σημερινοῦ πολιτισμοῦ. Ὁ Χριστιανισμὸς κατὰ τοὺς πρώτους αἰῶνας παρίστησι τὴν ἁγιοτάτην Θρησκευτικὴν δοξασίαν, ἀπὸ δὲ τοῦ τρίτου μέχρι τετάρτου αἰῶνος δογματίζεται, ἀποκαθίσταται ἡ Ἐκκλησία, καταρτίζεται ἅμα Θρησκεία καὶ κοινωνικὸς θεσμὸς ἐξευγενίζων τὴν Οἰκουμένην, καὶ παρίσταται ἐν μέσῳ τῆς ὑλικῆς δυνάμεως ὑφ' ἧς ἡ κοινωνία ἤγετο, ὡς ἡ μόνη ἠθικὴ δύναμις ἡ διασώζουσα τὴν τάξιν, τὰ ἤθη, καὶ πᾶν ὅ,τι εὐγενὲς καὶ ὑψηλὸν ὑπάρχει εἰς τὸν ἄνθρωπον. Ὁ καταρτισμὸς οὗτος ἀνήκει εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Ἱστορίαν, εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Φιλολογίαν τοῦ Δ'. αἰῶνος, εἶναι δὲ ἡ πασῶν τῶν σελίδων τῆς Ἱστορίας μας ἐνδοξοτέρα δι' ἣν πρὸ πάσης ἑτέρας δικαίως σεμνυνόμεθα. Ἡ σπουδὴ δὲ τοῦ Χριστιανισμοῦ πρέπει διὰ τοῦτ' αὐτὸ νὰ ἀποκατασταθῇ ἡ κυρία μελέτη καὶ ἡ πρωτίστη βάσις τῆς ἐκπαιδεύσεως τῶν τέκνων μας.

Ι. ΣΚΛΑΤΣΟΤΝΗΣ

ΟΧΙ ΛΟΓΟΥΣ, ΑΛΛ' ΕΡΓΑ

Ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι μὴ παραδεχόμενοι ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶνε ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ Ζῶντος. Ἂν οὗτοι κατὰ τὸν βίον αὐτῶν δὲν παρουσιάζουσιν ἀρετὰς καὶ ἔργα χριστιανικά, οὐδὲν τὸ παράδοξον. Εἶνε συνεπεῖς πρὸς ἑαυτούς. Ἄπιστοι ἐν τοῖς λόγοις αὐτῶν, ἄπιστοι ἐν

τῇ καρδίᾳ αὐτῶν, τί παράδοξον ὅτι δείκνυνται ἄπιστοι καὶ ἐν τοῖς ἔργοις αὐτῶν;

Ὑπάρχουσιν ὅμως καὶ ἄνθρωποι λεγόμενοι χριστιανοί, καὶ θέλοντες νὰ ἦνε τοιοῦτοι καὶ ἀξιοῦντες νὰ πιστεύωνται ὡς τοιοῦτοι, οἱ ὁποῖοι νομίζουσιν ὅτι ἀρκετὰ καλὰ ἐκτελοῦσι τὰ χριστιανικὰ των καθήκοντα δεικνύοντες τὴν πίστιν των μόνον ἐν λόγοις. Οἱ ἄνθρωποι αὐτοί, ἐγειρόμενοι τὸ πρωΐ ἢ κατακλινόμενοι τὴν ἑσπέραν, ἀρχίζοντες τὴν ἡμερησίαν ἐργασίαν των ἢ καταπαύοντες αὐτήν, ταξειδεύοντες τὴν ξηρὰν ἢ πλέοντες τὴν θάλασσαν, κλειόμενοι ἐν τῷ ταμείῳ τοῦ οἴκου των ἢ εἰσερχόμενοι εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ἀνυψοῦντες τοὺς ὀφθαλμούς των πρὸς τὸν οὐρανὸν ἢ κύπτοντες τὰ μέτωπά των πρὸς τὴν γῆν, ἐπικαλοῦνται τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου, καὶ ἔχουσι πάντοτε αὐτὸ εἰς τὸ στόμα των. Κύριε, Κύριε, ἄφες τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν. Κύριε, Κύριε, γενοῦ ἵλεως ἐφ' ἡμᾶς. Κύριε, Κύριε, φύλαττε τοὺς δούλους σου. Κύριε, Κύριε, σῶζε τοὺς ἁμαρτωλούς.

Καὶ ἔπειτα; Ἔπειτα τίποτε ἄλλο. Μὲ αὐτὸ ἐξώφλησαν. Ὁ Κύριος, τὸν ὁποῖον ἐπεκαλέσθησαν, ὁ ὁποῖος καὶ θὰ τοὺς ἐβαρύνθη φωνοῦντας τὸ ὄνομά του, θὰ τοὺς εἰσαγάγῃ βεβαίως εἰς τὴν βασιλείαν τῶν Οὐρανῶν. Καὶ οἱ ἄνθρωποι ἀναπαύονται· καὶ περιμένουν τὴν ἀμοιβήν των ἐπιδιδόμενοι ἐν τῷ μεταξὺ πυρετώδεις καὶ μικρολόγοι εἰς ὅλας τὰς συνήθεις βιωτικὰς μεριμνας.

Μάταιοι ἄνθρωποι! ψευδεῖς χριστιανοί! Ἡ πίστις ὑμῶν, πίστις λόγων κενῶν, εἶνε κενὴ ὡς ἡ ἀπιστία. Νομίζετε ὅτι θὰ σᾶς σώσῃ. Πλάνη οἰκτρά! Οὐδὲν θὰ σᾶς ὠφελήσῃ. Ἰδοὺ τί εἶπεν ἀκριβῶς διὰ σᾶς ὁ Ἰησοῦς Χριστός, ἐκεῖνος, εἰς τὸν ὁποῖον στηρίζετε ἐλπίδας ἀνωφελεῖς. «Οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι, Κύριε, Κύριε, εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν Οὐρανῶν· ἀλλ' ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν Οὐρανοῖς.» Ὁ Χριστός, ἀγαπήσας καὶ ἀγαπῶν ἡμᾶς ἀγάπην τελείαν, ἀπαιτεῖ καὶ παρ' ἡμῶν τελείαν ἀγάπην, ἀγάπην ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς καὶ ἐξ ὅλης τῆς καρδίας καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας ἡμῶν. Τοιαύτη δὲ ἀγάπη δὲν εἶνε ἡ περιοριζομένη μέχρι λόγων. Τὴν πρὸς τὸν Χριστὸν ἀγάπην πρέπει νὰ ἐνδεικνύωμεν πρωτίστως διὰ τῆς ἠθικῆς ἡμῶν ἀνακαινίσεως, διὰ τῆς καθαρότητος τῆς καρδίας ἡμῶν, διὰ τῆς καθάρσεως τῶν ἐπιθυμιῶν ἡμῶν καὶ διὰ τῆς σταθερᾶς τηρήσεως τῶν χριστιανικῶν ἐντολῶν, ἥτις εἶνε τὸ σπουδαιότατον κεφάλαιον τῆς πίστεως καὶ τὸ γνώρισμα τῆς πρὸς τὸν Θεὸν ἀγάπης ἡμῶν. «Αὕτη γάρ ἐστι, λέγει ὁ Ἰωάννης, ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, ἵνα τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν.» Καὶ τίς δύναται νὰ ἐννοήσῃ ἀγάπην ἀρνουμένην νὰ ἐκδηλώσῃ ἑαυτὴν ἐν ἔργοις ἢ διαψεύδουσαν ἑαυτὴν διὰ τῶν ἔργων; Ὑποθέσατε πατέρα ἀρκούμενον εἰς τὴν διὰ λόγων μόνον ἀπόδειξιν τῆς φιλοστοργίας του. Εἶνε πατὴρ αὐτός; Ὑποθέσατε φίλον διαρρηγνύμενον νὰ δείξῃ ἐν κραυγαῖς τὰ φιλικά του αἰσθήματα, τρέποντα δὲ τὰ νῶτα ἅμα τῇ πρώτῃ πραγματικῇ ἀνάγκῃ. Εἶνε φίλος αὐτός; Καὶ ὁ Ἀπ. Ἰάκωβος λέγει: «Ἐὰν δὲ ἀδελφὸς ἢ ἀδελφὴ γυμνοὶ ὑπάρχωσι, καὶ λειπόμενοι ὦσι τῆς ἐφημέρου τροφῆς, εἴπῃ δέ τις αὐτοῖς ἐξ ὑμῶν, ὑπάγετε ἐν εἰρήνῃ, θερμαίνεσθε καὶ χορτάζεσθε, μὴ δῶτε δὲ αὐτοῖς τὰ ἐπιτήδεια τοῦ σώματος, τί τὸ ὄφελος;» Βεβαίως οὐδὲν τὸ ὄφελος. Τοιουτοτρόπως οὐδὲν ὄφελος, ἂν περιοριζώμεθα λέγοντες μόνον «Κύριε, Κύριε», χωρὶς νὰ δεικνύωμεν τὴν ζῶσαν ἡμῶν πίστιν διὶ ἔργων ἀγάπης καὶ τηροῦντες τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς ἡμῶν τοῦ ἐν τοῖς Οὐρανοῖς. Εἶνε καλὸν καὶ νὰ λέγωμεν τὰ καλά, ἀλλ' εἶνε ἀνάγκη πρὸ πάντων νὰ πράττωμεν αὐτά. Ἠγαπήσαμεν τὸν Χριστὸν ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς καὶ ἐξ ὅλης τῆς καρδίας καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας ἡμῶν, καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ, ὡς ἐκεῖνος ἠγάπησεν ἡμᾶς; ὡμολογήσαμεν αὐτόν; ἐμιμήθημεν αὐτόν; ἠκολουθήσαμεν αὐτόν; Ἐδιδάξαμεν, ἂν ἠδυνάμεθα καὶ τοῦτο, ἐποιήσαμεν, ὅπερ πάντες δυνάμεθα; Ἡμάρτησέ τις εἰς ἡμᾶς ἑβδομηκοντάκις ἑπτὰ καὶ τῷ ἐσυγχωρήσαμεν; ἐκακολόγησέ τις ἡμᾶς καὶ τὸν εὐλογήσαμεν; Ἐποίησέ τις κακῶς ἡμᾶς καὶ τῷ ἀντιπεδώκαμεν καλὸν ἀντὶ κακοῦ; Ἐδίψησέ τις καὶ τῷ ἐδώκαμεν νὰ πίῃ; Ἐπείνασε καὶ τῷ ἐδώκαμεν νὰ φάγῃ; Ἦτο ξένος καὶ τὸν συνηγάγομεν; Γυμνὸς καὶ τὸν περιεβάλομεν; Ἀσθενὴς καὶ τὸν ἐπεσκέφθημεν; Ἐν τῇ φυλακῇ καὶ ἠλθομεν πρὸς αὐτόν; (Ματθ. κεφ. ΚΕ'.) Ἰδοὺ τὰ ἔργα κατὰ τὰ ὁποῖα θὰ κρίνῃ ἡμᾶς ὁ Θεὸς τὴν ἐσχάτην καὶ φοβερὰν ἡμέραν τῆς κρίσεως. Ὄχι λόγους λοιπόν, ἀλλ' ἔργα· ἔργα, ἀδελφοί. Οἱ λόγοι εἶνε ἀνωφελεῖς· τὰ ἔργα, αὐτὰ εἶνε τὸ πᾶν. Τὸ εἶπεν ὁ Χριστός· ἂς τὸν ἀκούσωμεν: «οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι, Κύριε, Κύριε, εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ἀλλ' ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν Οὐρανοῖς.»

Μ. Ι. ΓΑΛΑΝΟΣ

ΛΟΓΟΔΟΣΙΑ
ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΤΗΣ "ΑΝΑΠΛΑΣΕΩΣ,,
ΔΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1888.

Ἐνώπιον τῆς συνελεύσεως τῶν ἐν Ἀθήναις τακτικῶν μελῶν τοῦ Συλλόγου ὁ Γραμματεὺς αὐτοῦ κ. Κ. Α. Διαλεισμᾶς ἀνέγνω τὴν ἑπομένην λογοδοσίαν κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς 29 Ἰανουαρίου ἐ. ἔ.

Διετία ἤδη συνεπληρώθη ἀπὸ τῆς ἱδρύσεως τῆς «Ἀναπλάσεως» καὶ τὰ μὲν κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος πεπραγμένα καὶ ἡ κατὰ τὴν 1ην τοῦ 1888 κατάστασις τοῦ Συλλόγου ἐξετέθησαν ἐν τῇ πέρυσι τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ καὶ ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ βήματος ἀναγνωσθείσῃ λογοδοσίᾳ, ἥτις καὶ ἐδημοσιεύθη ἐν τῷ 5ῳ τοῦ περιοδικοῦ ἀριθμῷ· τὰ δὲ κατὰ τὸ ἄρτι λήξαν ἔτος πεπραγμένα καὶ ἡ κατάστασις τοῦ Συλλόγου, οἷα παρίσταται τῇ 1ῃ τοῦ 1889, ταῦτα πρόκειται ἤδη νὰ ἐκτεθῶσιν ἐνώπιον ὑμῶν.

Χαίρομεν εὑρισκόμενοι εἰς τὴν εὐάρεστον θέσιν νὰ ἀναγγείλωμεν ὅτι καὶ κατὰ τὸ δεύτερον τοῦτο ἔτος προέβη ἐδραιωθεὶς καὶ ἀναπτυχθεὶς ἐπὶ πλεῖον ὁ Σύλλογος, πλείονα ἀναπτύξας εὐεργετικὴν δρᾶσιν καὶ βεβαιοτέρας ἐλπίδας παρασχὼν ὅτι, Θεοῦ εὐδοκοῦντος, θέλει σὺν τῷ χρόνῳ ἐκπληρώσει τὸν μέγαν καὶ ἐθνωφελῆ σκοπόν του. Ἀρκεῖ ἁπλῆ τις ἐξ ἀντιπαραβολῆς ἐπισκόπησις τῆς καταστάσεως τοῦ Συλλόγου, οἷα παρίσταται ἐν τέλει τοῦ πρώτου καὶ ἐν τέλει τοῦ δευτέρου ἔτους, ἵνα πεισθῇ τις ὅτι τὸ καλὸν ἔργον, καλῶς ἀρξάμενον, ἐπὶ τὰ κρείττω χωρεῖ καὶ χωρήσει ἄνωθεν εὐλογούμενον.

Κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος τὰ μέλη τοῦ Συλλόγου ἦσαν περὶ τὰ 700, αἱ ὅλαι εἰσπράξεις ἀνῆλθον εἰς δραχμὰς 2741,95, ἐδωρήθησαν δραχ. 228,50, ἡ βιβλιοθήκη ἐκέκτητο περὶ τὰ 100 σώματα συγγραμμάτων καὶ φυλλαδίων, ἐδαπανήθησαν δρ. 1950,60 καὶ ὑπελείφθη περίσσευμα ἐκ δρ. 791,35, ὅπερ ἦτο σχεδὸν καὶ ἡ μόνη τότε περιουσία τοῦ Συλλόγου.

Κατὰ δὲ τὸ δεύτερον ἔτος τὰ μέλη τοῦ Συλλόγου ἀνῆλθον ὑπὲρ τὰ 1800, τοῦ ἀριθμοῦ τούτου τείνοντος ἀεὶ εἰς αὔξησιν· διότι κατὰ τοὺς δύο τελευταίους μῆνας καὶ τὸν ἤδη λήγοντα, ἐλαχίστων παραιτηθέντων ἢ διαγραφέντων διὰ τὴν μὴ ἐκπλήρωσιν τῶν ὑποχρεώσεων αὐτῶν, προσετέθησαν ὑπὲρ τὰ ἑξακόσια νέα μέλη. Κατὰ τὸ δεύτερον ἔτος εἰσεπράχθησαν ἐν ὅλῳ δραχμαὶ 10479,35· ἐδωρήθησαν δρ. 712,10, περιλαμβανομένων καὶ τῶν δωρηθεισῶν πρὸς κατασκευὴν τῆς ἕδρας καὶ τοῦ βήματος· ἡ βιβλιοθήκη κέκτηται ἐν ὅλῳ 456 σώματα συγγραμμάτων καὶ φυλλαδίων· ἐδαπανήθησαν διὰ μισθοὺς ὑπαλλήλου καὶ διανομέως δι' ἐνοίκια καταστήματος καὶ ἐπίπλωσιν αὐτοῦ, δι' ἀγορὰν χάρτου καὶ ἐκτύπωσιν περιοδικοῦ καὶ ταχυδρομικὰ τέλη, διὰ χορηγίας ὑπὲρ εὐεργετικῶν σκοπῶν καὶ διὰ τὰ λοιπὰ ἔξοδα, ὡς λεπτομερῶς ἀναγράφονται ταῦτα ἐν τοῖς βιβλίοις τῶν κ.κ. ταμιῶν, ἐδαπανήθησαν ἐν ὅλῳ δραχ. 7224, ὑπελείφθη δὲ περίσσευμα ἐκ δραχμῶν εἰς μετοχὰς καὶ μετρητὰ 3215,35, περιεχομένου ἐν αὐταῖς καὶ τοῦ ἐκ δραχμῶν 791,35 περισσεύματος τοῦ πρώτου ἔτους· ἡ δὲ ὅλη περιουσία τοῦ Συλλόγου εἰς χρήματα καὶ μετοχὰς καὶ πράγματα, μὴ ὑπολογιζομένης τῆς ἀξίας τῶν εἰς τὴν βιβλιοθήκην δωρηθέντων βιβλίων, ἀνῆλθε κατὰ τὸ δεύτερον ἔτος εἰς δραχμὰς 8748,35. Ἐχορηγήθησαν δὲ παρὰ τοῦ Συλλόγου ὑπὲρ εὐεργετικῶν σκοπῶν ἐν ὅλῳ δραχμαὶ 105, δι' ἐράνου δὲ τῶν μελῶν αὐτοῦ συνελέγησαν 371 δρ. διὰ τοὺς πεινῶντας Ἠπειρώτας.

Διὰ πᾶσαν ταύτην τὴν οἰκονομικὴν διαχείρησιν κρατοῦνται τακτικοὶ λογαριασμοὶ παρὰ τῶν κ. κ. ταμιῶν, οὓς θὰ ἐξελέγξῃ ἡ συνῳδὰ τῷ καταστατικῷ ἐκλεχθησομένη ἤδη ὑφ' ὑμῶν τριμελὴς ἐξελεγκτικὴ ἐπιτροπεία.

Τοιαύτη ἡ κατάστασις τοῦ Συλλόγου ὑπὸ τὴν ἔποψιν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μελῶν του καὶ τὴν τῆς οἰκονομικῆς του ἀναπτύξεως. Κατὰ τὸ δεύτερον λοιπὸν ἔτος τὰ μὲν μέλη τοῦ Συλλόγου ὑπερεδιπλασιάσθησαν, τὰ δὲ εἰσοδήματά του σχεδὸν ἐτετραπλασιάσθησαν, ἡ δὲ περιουσία του ἐδεκαπλασιάσθη.

Ἡ κατάστασις ὅμως αὕτη, καίτοι εἶνε λίαν

ἐνθαρρυντική, καίτοι προοιωνίζεται αἰσιώτερον τὸ μέλλον τοῦ Συλλόγου, εἶνε ἐν τούτοις ἀρχέγονος κατάστασις ἔτι ἐν σχέσει πρὸς τὸν δι' αὐτοῦ ἐπιδιωκόμενον μέγιστον σκοπὸν καὶ ἐν παραβολῇ πρὸς ὁμοίους Συλλόγους ἄλλων ἐθνῶν, οἵτινες κατὰ πολλὰς χιλιάδας ἀριθμοῦσι τὰ μέλη καὶ καθ' ἑκατομμύρια τὰ εἰσοδήματα καὶ διατηροῦσι πλῆθος σχολῶν καὶ δημοσιεύουσι περιοδικὰ καὶ ἄλλα κοινωφελῆ συγγράμματα καὶ πανταχοῦ ἐκπέμπουσι πληθὺν ἱεραποστόλων. Ἐννοεῖται ὅτι, ἵνα ἵδρυμά τι ἐναχθῇ εἰς περιωπήν τινα ἐπιφανῆ, ἀπαιτεῖται, σὺν τῇ ἄνωθεν νεύσει, καὶ χρόνος ἱκανὸς καὶ μόχθος ἐπίμονος καὶ διαρκὴς οὐχὶ παρ' ἑνὸς ἢ δύο ἢ ὀλίγων τινῶν, ἀλλὰ παρὰ πολλῶν, καὶ τούτων οὐχὶ κοινῶν ἀνθρώπων, καταβαλλόντων ἑκάστου τὸ ἴδιον τάλαντον. Τοιαῦτα δὲ γινόμενα χρόνου καὶ πόνου καὶ ἐπιμόνου κοινῆς δράσεως τυγχάνουσιν ὄντα πάντα τὰ εὐεργετικὰ ἐν ταῖς κοινωνίαις ἱδρύματα, οἷος εὐθὺς ἐκ προοιμίων φαίνεται ἀναδεικνύμενος καὶ ὁ Σύλλογος τῆς «Ἀναπλάσεως», ὅστις ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἔτους διατελεῖ ὑπὸ τὴν ἐπίτιμον προεδρείαν τῆς Α. Β. Υ. τοῦ διαδόχου Κωνσταντίνου.

Ὡς πάντες ἐνθυμεῖσθε τῇ 25 Μαρτίου 1888, ἑορτάζοντος τοῦ Συλλόγου μετὰ τοῦ ἔθνους παντός, ἀνεκηρύχθη ὁμοφώνως ἡ Α. Υ. ἐν τῇ πανηγυρικῇ ἐκείνῃ συνελεύσει ἐπίτιμος τῆς «Ἀναπλάσεως» πρόεδρος. Ὁ τακτικὸς τοῦ Συλλόγου πρόεδρος ἀνεκοίνωσε δι' ἐπιστολῆς του τῇ Α. Υ. τὴν ἀναγόρευσίν του ταύτην, ἡ δὲ Α. Υ. ἀπεδέξατο τὴν ἐκλογὴν αὐτοῦ διὰ τῆς ἀπὸ 20 Μαΐου 1888 ἐπιστολῆς του καταχωρισθείσης εἰς τὸ 10ον φύλλον τῆς «Ἀναπλάσεως». Ἡ Α. Υ. ὁ ἐθνοφιλὴς ἡμῶν Διάδοχος ἀνεγνώρισεν ὅ,τι ἐγράφη πρὸς αὐτόν, ὅτι δηλαδὴ πρὸς ἀναγέννησιν τῶν ἐθνῶν πολιτικὴν δεινοὶ καὶ μεγάλοι ἀγῶνες ἀπαιτοῦνται, ὡς τοῦτο συνέβη παρ' ἡμῖν, ἀλλ' ὅτι, ἵνα τὸ ἱδρυθὲν στερεωθῇ καὶ ἀσφαλῶς διατηρηθῇ, ἀπαιτεῖται ἀγὼν δεύτερος, μακρὸς καὶ οὗτος καὶ δυσχερής, ὁ τῆς ἠθικῆς διαπλάσεως τοῦ ἔθνους στηριζομένης ἐπὶ τῶν ἀσφαλῶν βάσεων τῆς θρησκείας. Πληροφορηθεὶς δὲ ὅτι ὁ Σύλλογος τῆς «Ἀναπλάσεως», ὑπὲρ τοῦ δευτέρου τούτου σκοποῦ ἱδρυθείς, ἔτυχεν ἕνεκα τοῦ προφανῶς ἐθνωφελοῦς σκοποῦ, ὃν ἐπιδιώκει, προθυμοτάτης ὑποδοχῆς πανταχοῦ, ηὐδόκησε νὰ τεθῇ ἐπὶ κεφαλῆς αὐτοῦ, ἀναλαμβάνων τὴν ἐπίτιμον αὐτοῦ προεδρείαν καὶ περιάπτων οὕτω ἐθνικὴν σημασίαν καὶ ἐπισημότητα εἰς τὰς ἐνεργείας τῆς «Ἀναπλάσεως». Εὐγνωμονῶν ὁ Σύλλογος ἀφιέρωσεν αὐτῷ δεδὲν πολυτελῶς τὸ πρῶτον σῶμα τῆς «Ἀναπλάσεως» τοῦ πρώτου ἔτους, φέρον ἐπὶ μεμβράνης ἐν ἀρχῇ συνάφθειστῆς γεγραμμένα διὰ χειρὸς καλλιτέχνου τάδε: «Τῇ Α. Β. Υ. τῷ διαδόχῳ τοῦ Ἑλληνικοῦ θρόνου Κωνσταντίνῳ, ἐπιτίμῳ τῆς «Ἀναπλάσεως» προέδρῳ, τῶν ἔργων αὐτοῦ τὴν ἀπαρχὴν ὁ Σύλλογος εὐλαβῶς ἀνατίθησι. Συγχρόνως δὲ διεβιβάσθη αὐτῷ ἐπανελθόντι ἐκ Γερμανίας διὰ τοῦ τακτικοῦ προέδρου τὸ δίπλωμα τῆς ἐκλογῆς του, ὅπερ καλλιτεχνικώτατα ἐξειργάσατο ὁ διαπρεπὴς ζωγράφος κ. Gillieron.

Τὴν προαγωγὴν τοῦ Συλλόγου τῆς «Ἀναπλάσεως» παρηκολούθησε καὶ παρακολουθεῖ μετὰ χαρᾶς καὶ ἅπας ὁ κλῆρος τῆς ὀρθοδόξου ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας καὶ διὰ τῶν κορυφῶν αὐτοῦ, τῶν πατριαρχῶν καὶ τῶν διασημοτέρων μητροπολιτῶν καὶ ἀρχιερέων, ἐξεδήλωσε τὰ αἰσθήματα αὐτοῦ καὶ ἐπεδοκίμασε καὶ ηὐλόγησε τὸ ἔργον.

Ὁ μακαριώτατος πατριάρχης Ἀλεξανδρείας κ. Σωφρόνιος ἐν τῇ ἀπὸ 12 Ἀπριλίου 1888 ἐπιστολῇ του γράφει: «Τὰς ἐνεργείας τοῦ Συλλόγου ὑμῶν συμφώνους πρὸς τὴν διακαῆ τῆς ψυχῆς ἡμῶν ἔφεσιν εὑρόντες, ἐπικροτοῦμεν τὴν πρόθεσιν ὑμῶν, ἐπαινοῦμεν τὴν ἐνέργειαν καὶ εὐχόμεθα ἵνα καὶ πάντες μέν, ἀλλὰ πρὸ πάντων οἱ τὸ μέλλον τοῦ Γένους ἡμῶν μετὰ Θεὸν διατιθέντες συνειδῶσι τὸ μέγεθος τοῦ κακοῦ, τὴν σπουδαιότητα τῆς εὐγενοῦς ἐπιχειρήσεως ὑμῶν καὶ τὸ κατεπεῖγον τῆς ἐνεργείας. Οὐ λείψομεν δὲ καὶ αὐτοὶ ἐνεργοῦντες τὸ ἐφ' ἡμῖν ὑπὲρ τῆς προαγωγῆς καὶ εὐοδώσεως τοῦ ἔργου ὑμῶν.»

Ὁ δὲ μακαριώτατος πατριάρχης Ἀντιοχείας κ. Γεράσιμος γράφει ἐν τῇ ἀπὸ 12 Μαΐου 1888 ἐπιστολῇ του· «Τὰ κατὰ τὴν σύστασιν τοῦ ἀξιοτίμου Συλλόγου τῆς «Ἀναπλάσεως» ἐκ φήμης ἀγαθῆς καὶ ἀπὸ τῶν ἐφημεριδῶν τέως γινώσκοντες, ἐχαίρομεν, ὡς εἰκός, ἐπὶ τούτῳ, καὶ βίον αὐτῷ ἐπηυχόμεθα ἀπρόσκοπτον καὶ εὐδαίμονα καὶ προκοπὴν καὶ εὐδοκίμησιν ἐν ᾧ προέθετο ἱερῷ καὶ θεαρέστῳ σκοπῷ... ἐν πλάτει δὲ νῦν καὶ ἐπακριβῶς μαθόντες... προσηκόντως δ' ἐκτιμήσαντες τὴν σπουδαιότητα καὶ ἁγιότητα τοῦ ἔργου, ὅπερ ἀνεδέξατο, ἔργου πολλὰ τὰ καλὰ καὶ ὠφέλιμα προκαταγγελλομένου τῇ τε ἁγιωτάτῃ μητρὶ ἡμῶν ἐκκλησίᾳ καὶ τῷ εὐλογημένῳ ἡμῶν Γένει, ἐσκιρτήσαμεν ἀληθῶς ὑπὸ χαρᾶς καὶ ἠγαλλιασάμεθα τῷ πνεύματι. Καὶ δὴ ὑπὸ τὸ κράτος τοιούτων θυμοτερπῶν αἰσθημάτων ἄσμενοι προαγόμεθα διὰ τοῦδε ἡμῶν τοῦ Πατριαρχικοῦ γράμματος ἐξαγγεῖλαι μὲν τὴν ἐπὶ τούτοις πολλὴν ἡμῶν χαρὰν καὶ εὐαρέσκειαν, εὐλογῆσαι δὲ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ παντὸς ἀγαθοῦ συντελεστοῦ καὶ δοτῆρος παντάνακτος Θεοῦ τὸν ὑμέτερον Σύλλογον καὶ τὸν σωτήριον αὐτοῦ σκοπὸν καὶ ἀπὸ κέντρων καρδίας ἐξαιτήσασθαι παρὰ τῆς αὐτοῦ θείας χρηστότητος, ὅπως πλουσίως ἄνωθεν καταπέμπῃ ἐπ' αὐτὸν τὰς σωτηρίους αὐτοῦ δωρεὰς καὶ χάριτας, στηρίζων αὐτὸν καὶ κλατύνων καὶ μεγαλύνων καὶ πάσης ἐπηρείας καὶ ἐναντίας ἐπιβουλῆς καὶ ἀνώτερον πάντοτε ἀποδεικνύς, τὰ δ' ἔργα αὐτοῦ τὰ ἀγαθὰ καὶ θεάρεστα διὰ πλήρους ἐπιτυχίας πάντοτε στεφανῶν».

Καὶ ταῦτα μὲν εὔχονται τῷ σωματείῳ τῆς «Ἀναπλάσεως» οἱ μακαριώτατοι πατριάρχαι καὶ μετ' αὐτῶν ὁ κλῆρος ἅπας· εἰκότως. Σωματεῖον ὡς ἓν τῶν πρώτων ἄρθρων αὐτοῦ ἀναγράφον τὴν ὑπεράσπισιν τῶν αἰωνίων πνευματικῶν ἀληθειῶν τῆς ἀνθρωπότητος κατὰ τῆς ἀπιστίας καὶ τῶν σοφιστειῶν τῶν ὑλοδόξων· σωματεῖον πανελλήνιον ὁσημέραι κτώμενον σημασίαν, διότι αἱ ἀρχαί, ὑπὲρ ὧν μάχεται, ἡ θρησκεία ἐν ἁρμονίᾳ πρὸς τὰς ἐπιστήμας καὶ τέχνας, εἰσὶν αὐταὶ αἱ τοῦ ἑλληνισμοῦ ἀρχαί· σωματεῖον ὑπὸ τὴν ἐπίτιμον προεδρείαν ἐκείνου πρὸς ὃν ἀτενίζει μετὰ στοργῆς τὸ ἔθνος ἅπαν· σωματεῖον συγκεντροῦν ὁσημέραι καὶ ἐπιδιῶκον νὰ συγκεντρώσῃ τὴν συνεργασίαν ἀνδρῶν πίστεως καὶ ἐπιστήμης καὶ πανελληνίου ὑπολήψεως· σωματεῖον μὴ ἀβλεπτοῦν μὲν πρὸς τὴν ἐσχάτην ἀληθῶς ἔκπτωσιν, εἰς ἣν κατηνέχθη ὁ ἡμέτερος κλῆρος, ἀλλ' ἀναγνωρίζον ὅτι διὰ ταύτην δὲν εὐθύνεται μόνος αὐτός, ὅτι εὐθυνόμεθα πάντες· σωματεῖον ὡς ἐν τῶν πρώτων καθηκόντων αὐτοῦ θεωροῦν τὴν πάσῃ δυνάμει ἐνέργειαν πρὸς ἀνόρθωσιν τῆς μητρὸς ἡμῶν ἁγίας Ἐκκλησίας· σωματεῖον κατανοοῦν ὅτι ἄνευ ζηλωτοῦ καὶ ὑγιῶς μεμορφωμένου κλήρου διδάσκοντος καὶ ἁγιάζοντος τὸν λαὸν ἀνάπλασις πραγματικὴ δὲν δύναται νὰ ἐνεργηθῇ· σωματεῖον ἀριθμοῦν ἐν τοῖς μέλεσιν αὐτοῦ πολλοὺς τῶν ἀνωτέρων κληρικῶν καὶ περὶ πολλοῦ ποιούμενον τὴν μετ' αὐτῶν συνεργασίαν πρὸς κοινὴν ἀνόρθωσιν, σωματεῖον τοιοῦτον ἦτο ἐπόμενον μετὰ τοιαύτης χαρᾶς καὶ ἀγαλλιάσεως νὰ χαιρετισθῇ ὑπὸ τοῦ κλήρου παντός.

Δύο δὲ κυρίως εἰσὶ τὰ ἔργα, ὑπὲρ ὧν διηύθυνε τὰς ἑαυτοῦ ἐνεργείας κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ὁ Σύλλογος καὶ ἐποίησε καὶ ποιήσει ἐν τῷ μέλλοντι ὅ,τι αὐτῷ δυνατόν· ἔνθεν μὲν τὸ δημοσιογραφικόν, ἔνθεν δὲ τὸ πρὸς ἀνόρθωσιν τοῦ κλήρου συντελεστικόν, ἀμφότερα ἔργα σημασίας μεγάλης ἐν σχέσει πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς «Ἀναπλάσεως».

Ποίαν μόρφωσιν ἔχει ὁ κατώτερος ἐν Ἑλλάδι κλῆρος καὶ πῶς συντηρεῖται εἶνε εἰς πάντας γνωστόν. Ἡ κατάστασίς του ὡς πρὸς τὸν μέγαν σκοπόν, ὅστις δι' αὐτοῦ ἐπιδιώκεται, ἐν παραβολῇ πρὸς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἄλλων ὑπαλλήλων τοῦ κράτους καὶ ἐν συγκρίσει πρὸς τὸν ὅμοιον κλῆρον τῶν ἄλλων ἐθνῶν εἶνε πανθομολογουμένως ὅλως οἰκτρά. Οἱ μὴ ἔχοντες προσόντα οὐδὲ τυχαίου γραμματοδιδασκάλου, οἱ μὴ δυνάμενοι ἢ οἱ ὀκνοῦντες νὰ πορισθῶσι τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἐξ ἄλλου τινὸς ἔργου, οἱ τοιοῦτοι μόνον, πλὴν εὐαριθμοτάτων πάνυ ἐξαιρέσεων, ἀναδέχονται τὸ ὕψιστον τῶν ἐν τῇ κοινωνίᾳ λειτουργημάτων. Ἡ θεραπεία τῆς οἰκτρότητος ταύτης, καὶ διὰ τὴν ἠθικὴν ἀνατροφήν, ἧς χρῄζομεν, καὶ διὰ τὰς ὑποχρεώσεις, ἃς ὀφείλομεν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἡμῶν, καὶ διὰ τὴν Ἐθνικὴν αὐτὴν φιλοτιμίαν, ἡ ἀνόρθωσις τοῦ κατωτέρου κλήρου εἶνε ἐκ τῶν ἐπιβαλλουσῶν καὶ μηδεμίαν ἀναβολὴν ἐπιδεχομένων ἐθνικῶν ἀναγκῶν. Ὁ Σύλλογος τῆς «Ἀναπλάσεως» φρονῶν ὅτι ἡ ἀναμόρφωσις τοῦ ἔθνους δὲν πρέπει νὰ προσδοκᾶται μονομερῶς ἐκ μόνων τῶν σχολείων τῶν γραμμάτων, τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῶν τεχνῶν, ἀλλὰ μάλιστα καὶ ἐκ τῆς Ἐκκλησίας, ἁρμονικῶς μετὰ παντὸς εἴδους σχολείων συνδρώσης, ὡς κεκτημένης, ταύτης κυρίως, τὴν πρώτην καὶ ἐσωτάτην ἀναμορφωτικὴν δύναμιν, καὶ κατανοῶν ὅτι, ὡς πᾶσα σχολή, οὕτω καὶ ἡ Ἐκκλησία, ἄνευ καταλλήλων ὀργάνων οὐδὲν δύναται νὰ δράσῃ, ἐθεώρησε καθῆκον αὐτοῦ νὰ μὴ παραλίπῃ ὅ,τι ἐξ αὐτοῦ ἐξηρ-

τᾶτο, καὶ ὅ,τι ἐδικαιοῦτο νὰ πράξῃ διὰ τὴν ἀνόρθωσιν τοῦ κατωτέρου κλήρου. Προκειμένης τῆς μεγάλης ταύτης ἐθνικῆς ἀνάγκης, τὸ ἐκ τοῦ Συλλόγου ἐξαρτώμενον ἦτο νὰ συμβουλευθῇ τὰς γνώμας τῶν μάλιστα γνῶσιν καὶ πεῖραν περὶ τοῦ πρακτέου κεκτημένων καὶ ὑποβάλλων ταύτας εἰς μελέτην ἁρμοδίων ἐπιτροπειῶν νὰ συστήσῃ δι' ὑπομνήματός του τὴν θεραπείαν τῆς ἐθνικῆς ταύτης ἀνάγκης εἰς τὰς ἀρχὰς τὰς κεκτημένας τὴν δικαιοδοσίαν τῆς πρὸς τοῦτο ἀποφάσεως. Ἐγκύκλιος λοιπὸν τοῦ Συλλόγου διεβιβάσθη πρὸς τοὺς ἁρμοδίους καὶ ἐζητήθη ἡ ἐπὶ τῆς ἀνορθώσεως τοῦ κλήρου γνώμη αὐτῶν· αἱ δὲ τῶν ἐν Ἀθήναις διαμενόντων γνῶμαι συνελέχθησαν δι' ἰδίου ἀπεσταλμένου σχόντος μετ' αὐτῶν συνέντευξιν. Συλλεχθεισῶν οὕτω πολλῶν καὶ ἀξιολόγων γνωμῶν παρὰ πατριαρχῶν, μητροπολιτῶν, ἀρχιερέων, ἐφημερίων τῶν ἐν ἐξωτερικῷ Ἑλληνικῶν κοινοτήτων καὶ πολλῶν τῶν ἐνταῦθα κληρικῶν καὶ λαϊκῶν καὶ τούτων συνδυασθεισῶν μετὰ τῶν ἰδίων τοῦ Συλλόγου πεποιθήσεων, κατηρτίσθη ὑπόμνημα, ὅπερ ὑπεβλήθη εἰς τὴν ἱερὰν Σύνοδον, τὴν Α. Μ. τὸν Βασιλέα, τὴν Κυβέρνησιν, τὴν Βουλὴν καὶ τὴν Α. Υ. τὸν Διάδοχον, ὡς ἐπίτιμον τοῦ Συλλόγου Πρόεδρον. Ἐν τῇ Βουλῇ, εἰς ἣν τὸ ὑπόμνημα ὑπεβλήθη τῇ 17 Δεκεμβρίου, ἐγένετο πολὺς περὶ τοῦ ζητήματος λόγος, ὁμιλησάντων ἐπ' αὐτοῦ τῶν κυρίων Τυπάλδου, Τζάνε, Πετρίδου καὶ Παπαμιχαλοπούλου, ὁ δὲ ὑπουργὸς τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κ. Μανέτας εἶπεν ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἀναγνωρίζουσα τὴν ἀναγκαιότητα τῆς βελτιώσεως τοῦ κλήρου, ἐλπίζει ὅτι θέλει δυνηθῇ νὰ ὑποβάλῃ ἐν τῇ ἐνεστώσῃ συνόδῳ τὰ κατάλληλα νομοσχέδια. Τὸ ὑπόμνημα τοῦ Συλλόγου ἐδημοσιεύθη εἰς πλείστας ἐφημερίδας καὶ μάλιστα τοῦ ἐξωτερικοῦ, πανταχόθεν δὲ ἀνεγνωρίσθη ἡ ἐπείγουσα ἀνάγκη λήψεως νομοθετικῶν μέτρων πρὸς ἀνόρθωσιν τοῦ κλήρου. Ἐλπίζομεν ὅτι ἡ Κυβέρνησις δὲν θέλει παραλίπει ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ τὸ καθῆκον αὐτῆς ἱκανοποιοῦσα ἀπαίτησιν σύμπαντος τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ θεραπεύουσα ἀνάγκην μηδεμίαν πλέον ἐπιδεχομένην ἀναβολήν.

Ἐκτὸς τοῦ πρὸς ἀνόρθωσιν τοῦ κλήρου ἐγχειρήματος τούτου τοῦ Συλλόγου ἰδιαίτατα ἐπησχόλησεν αὐτὸν τὸ δημοσιογραφικὸν ἔργον. Ἡ δημοσιογραφία ἀποτελεῖ σήμερον τὸν ἐπιούσιον πνευματικὸν ἄρτον τῶν κοινωνιῶν· αἱ ἰδέαι αὐτῆς εἶνε ἡ ἀτμόσφαιρα, ἣν πάντες ἀναπνέομεν. Ἡ ἐφημερὶς καὶ τὸ περιοδικὸν περιέρχεται εἰς χεῖρας ἁπάντων καὶ δι' αὐτῆς σχηματίζει ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τὸ κοινὸν τὰς περὶ παντὸς ἀντικειμένου κρίσεις του, καθ' ἃς ῥυθμίζει καὶ τὰς ἐνεργείας του. Ἐὰν ὁ λαὸς εἶνε ἡ θάλασσα, ἡ δημοσιογραφία εἶνε ὁ ἐπ' αὐτῆς πνέων ἀήρ· ἐὰν ὁ ἀὴρ πνέῃ ἠρέμα, γαλήνη ἀνὰ τὰς ὑγρὰς ἐκτάσεις κρατεῖ, ἐὰν δὲ πνεύσῃ ὁρμητικός, τὸ ὑγρὸν στοιχεῖον ἀνακυκᾶται καὶ τὸ ῥεῦμα αὐτοῦ κατὰ τὴν φορὰν τῶν ἀνέμων χωρεῖ. Οὕτω καὶ ἡ κοινωνία φέρεται ὅπου τὸ φέρον φέρει αὐτήν. Πνέει διὰ τῆς δημοσιογραφίας ἄνεμος ὑλοδοξίας τυφωνικός; Θύελλα ὑλιστικὴ ἀνακυκᾷ τὴν κοινωνίαν καὶ τὰ ἄτομα καὶ αἱ οἰκογένειαι βυθίζονται εἰς τὴν θάλασσαν τῆς διαφθορᾶς καὶ τὸ ἐθνικὸν σκάφος διατρέχει κίνδυνον καταποντισμοῦ. Πνέει τοὐναντίον διὰ τῆς δημοσιογραφίας πνοὴ αὔρας χριστιανικῆς; ὑπὸ τὴν πνοὴν ταύτην ἡ κοινωνία ἀναρρυνᾶται, ὡς ἡ φύσις ὑπὸ τὴν πνοὴν τοῦ ἔαρος, καὶ τὰ ἄνθη τῶν ἀρετῶν θάλλοντα ἐν ταῖς καρδίαις προμηνύουσι καρποὺς ἀληθοῦς πολιτισμοῦ καὶ ἀσφαλοῦς κοινωνικῆς προόδου δαψιλεῖς. Ἡ δημοσιογραφία κατέστη σήμερον μία τῶν μεγίστων κοινωνικῶν δυνάμεων, ἱκανὴ νὰ ἐπιδράσῃ καὶ ἐπὶ τῆς πολιτείας καὶ ἐπὶ τῆς ἐκκλησίας καὶ ἐπὶ τῆς παιδείας. Εἶνε διὰ τοῦτο τόσον εὐεργετική, ὅσον καὶ ὀλεθρία, κατὰ τὰς χεῖρας εἰς ἃς εἶνε ἐμπεπιστευμένη. Τοιαύτην ἐννοῶν τὴν δημοσιογραφίαν ὁ Σύλλογος, δὲν ἠδύνατο ἢ νὰ ἀποβλέψῃ εἰς αὐτὴν ὡς εἰς ἓν τῶν πρωτίσων ὀργάνων τῆς ἐνεργείας του. Καὶ ἐξηκολούθησε λοιπὸν καὶ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἐκδιδοὺς τὸ ὁμώνυμον περιοδικὸν καὶ παρασκευάσας τὴν ἀπὸ τοῦ νέου ἔτους διπλῆν κατὰ μῆνα ἔκδοσίν του. Διὰ τοῦ ἔργου του τούτου ὁ Σύλλογος ἔρχεται ἀναπληρῶν μεγίστην ἐν τῷ ὀρθοδόξῳ ἑλληνισμῷ ἔλλειψιν ὀργάνου εἰς ὑπερράσπισιν τῶν αἰωνίων πνευματικῶν τῆς ἀνθρωπότητος ἀληθειῶν κατὰ τῆς ἀπιστίας καὶ τοῦ ὑλισμοῦ, ὀργάνου ὀσημέραι κτωμένου εὐρυτέραν κυκλοφορίαν καὶ εἰδικὸν κῦρος διὰ τὴν βαρύτητα τῶν συνεργατῶν, οὓς συγκεντροῖ

καὶ τείνει ὀσημέραι νὰ συγκεντρώσῃ εἰς σύνταξιν αὐτοῦ.

Ὡς τοιοῦτον τὸ περιοδικὸν τοῦ Συλλόγου ἐξετιμήθη καὶ πέραν τῶν ὁρίων τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Ἐν αὐτῇ τῇ Πετρουπόλει τὰ ἄρθρα τῆς «Ἀναπλάσεως» μεταφραζόμενα δημοσιεύονται διὰ τοῦ «Ἐκκλησιαστικοῦ Ἀγγελιαφόρου», ἐν δὲ τῇ Βηρυττῷ μεταφράζονται εἰς τὸ ἀραβικὸν δημοσιευόμενα διὰ τῆς ἐφημερίδος «Ἐλχαδίας».

Ἰδοὺ τί γράφει τῷ Συλλόγῳ ἐκ Πετρουπόλεως ὁ καθηγητὴς τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἀκαδημίας κ. Τροΐτσκης ἀπὸ 24 Σεπτεμβρίου 1888: «Βαθέως συμπαθῶν τῷ ὑψηλῷ καὶ εὐγενεῖ σκοπῷ, ὃν ἀνέλαβεν ὁ Σύλλογος, ὑπερασπίζειν τὰς αἰωνίους πνευματικὰς ἀληθείας τῆς ἀνθρωπότητος κατὰ τῆς ἀπιστίας καὶ τοῦ ὑλισμοῦ, ἔσομαι ὅλαις δυνάμεσι καθιστὰς γνωστὰ τὰ ἀποτελέσματα τῶν εὐγενῶν προσπαθειῶν τῶν τε ἱδρυτῶν καὶ τῶν συνεργατῶν τοῦ Συλλόγου τῷ ῥωσσικῷ δημοσίῳ διὰ τῆς μεταφράσεως καὶ τῆς ἐκλογῆς ἐκ τῶν καταχωριζομένων ἐν τῇ ἐφημερίδι αὐτοῦ ἄρθρων οὐ μόνον πρὸς πνευματικὴν οἰκοδομὴν τῶν Ῥώσσων ἀναγνωστῶν, ἀλλὰ καὶ πρὸς ζωοποίησιν καὶ ἐπίρρωσιν τοῦ μεταξὺ τῶν δύο ὁμοδόξων λαῶν πνευματικοῦ δεσμοῦ τοῦ ὑπάρχοντος 900 ἤδη ἔτη ἀπὸ τοῦ φωτισμοῦ τῶν Ῥώσσων ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων τῇ ἁγίᾳ πίστει, ἀλλ', ὡς μὴ ὤφελεν, ἀπό τινος χρόνου ἐξασθενήσαντος χάρις ταῖς ἐπιβουλαῖς ποικίλων ἐχθρῶν καὶ ταῖς ἀμοιβαίαις παρανοήσεσιν.»

Οἱ συνεργαζόμενοι εἰς τὴν σύνταξιν τοῦ περιοδικοῦ ὀσημέραι πληθύνονται, εἰσὶ δὲ πάντες εὐγνωμοσύνης ἄξιοι, ἰδιαίτατα δέ, καὶ ὡς πρὸς τοῦτο φρονῶ ὅτι διερμηνεύω τὰ εἰλικρινῆ αἰσθήματα πάντων τῶν συνεργατῶν τῆς «Ἀναπλάσεως», εὐγνωμοσύνης ἄξιος εἶνε ὁ κ. Σκαλτσούνης. Πρὸ μηνῶν ἔγραφεν ἡμῖν ὅτι, μὴ δυνάμενος διὰ τὸν χρόνον καὶ τὴν ἀσθένειαν νὰ συγγράφῃ εἰς δύο ἅμα γλώσσας, τὴν Ἑλληνικὴν καὶ Ἰταλικήν, παραιτεῖται τοῦ συγγράφειν ἐν τῇ δευτέρᾳ ταύτῃ, καίτοι μεγάλως ἐντεῦθεν ἱκανοποιούμενος καὶ ἠθικῶς καὶ ὑλικῶς, καὶ παραιτεῖται ὅπως ἀπερισπάστως ἐργασθῇ μετὰ τῶν ἀναλαβόντων τὸ ἔργον τῆς ἠθικῆς καὶ θρησκευτικῆς διαπλάσεως τῆς πατρίου κοινωνίας. Προτιθέμενος δὲ νὰ ἐκδώσῃ κατ' αὐτὰς νέον προσφιλὲς σύγγραμμα, καρπὸν πολυχρονίου ἐργασίας, ἀπετράπη, ὡς ἐκ τῆς δημοσιεύσεως τῶν Ψυχώσεων τοῦ ἰατροῦ Ἀποστολίδου, βιβλίου, ὅπερ καὶ ὁ κ. Σκαλτσούνης θεωρεῖ ὀλέθριον τῇ Ἑλληνικῇ κοινωνίᾳ, ὡς βεβαιοῦν ψευδῆ γεγονότα καὶ παριστῶν ὡς ἀναμφηρίστους ἀληθείας τὰ ἀλογώτατα τῶν συμπερασμάτων. Θεωρεῖ δὲ τὸν ἐκ τῶν Ψυχώσεων κίνδυνον ὀλεθριώτατον, λαμβανομένης μάλιστα ὑπ' ὄψει τῆς ἀμαθίας τοῦ κλήρου, τῆς ἀδιαφορίας τῶν γονέων καὶ τῶν διδασκάλων, τῶν συστάσεων τῆς δημοσιογραφίας καὶ τῆς κυβερνητικῆς ἀκηδίας. Διὰ τοῦτο παραγκωνίζων τὴν ἐπεξεργασίαν τοῦ ἔργου του, «Στρέφω, γράφει, τὰς ἐνεργείας μου πρὸς τοὺς ἀμεσωτέρους ἐπικειμένους κινδύνους. Σειρὰν ἄρθρων θέλω ἐκπονήσει εἰς δημοσίευσιν πρὸς ἀναίρεσιν τοῦ βιβλίου τῶν «Ψυχώσεων» καὶ πρὸς ἀπολογίαν τῆς χριστιανικῆς ἰδέας διὰ τῶν ψυχολογικῶν φαινομένων».

Τοιούτους ἔχον συνεργάτας τὸ περιοδικὸν καὶ τοιαύτην ἔλλειψιν ἀναπληροῦν ἐν τῷ ὀρθοδόξῳ ἑλληνισμῷ, εἶναι ἄξιον νὰ τύχῃ πάσης ὑποστηρίξεως καὶ εὐρυτάτης κυκλοφορίας. Ἂν ἡ ἠθικοθρησκευτικὴ μόρφωσις τῆς οἰκογενείας πρέπει νὰ ᾖ τὸ πρώτιστον τῶν μελημάτων τῶν οἰκογενειαρχῶν, τὸ περιοδικὸν τῆς «Ἀναπλάσεως πρέπει νὰ καταστῇ τὸ ἀναπόφευκτον ἐντρύφημα πάσης ὀρθοδόξου ἑλληνικῆς οἰκογενείας ἀνὰ πᾶν τὸ Ἑλληνικόν. Διὰ νὰ γνωρίσωσιν οἱ ἡμέτεροι ποίας ἐκτιμήσεως τυγχάνουσιν ἄλλαχοῦ ἔργα ὡς τὰ τοῦ κ. Σκαλτσούνη, ἀρκεῖ νὰ ἀναφέρωμεν ὅτι ὁ καθηγητὴς κ. Μάβερ εἰς τὸ δημοσιευόμενον περιοδικὸν ἐν Αὐστρίᾳ «Νοῦς καὶ Καρδία» συνεβούλευσε τοὺς οἰκογενειάρχας νὰ ἀφαιρέσωσιν ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν τέκνων των τὰς ἐλεεινὰς καὶ ἠθοφθόρους τῆς ἐλαφρᾶς φιλολογίας δημοσιεύσεις καὶ νὰ ἀντικαταστήσωσι τὰ σπουδαῖα τοῦ κ. Σκαλτσούνη ἀναγνώσματα, δι' ὧν ἀντεπεξέρχεται κατὰ τῶν ψευδῶν καὶ παραλόγων τῆς ὑλοδοξίας καὶ τοῦ ἀθεϊσμοῦ διδασκαλιῶν.

Ἀναγνωρίζων τὴν τοῦ περιοδικοῦ ἀξίαν καὶ ὁ ἐν Βουδα-Πέστῃ εὐπαίδευτος κληρικὸς κ. Γρ. Γῶγος εὔχεται ἵνα ὁμογενεῖς τινες, οἷοι ὁ κ. Ζάππας καὶ Ἀβέρωφ, ὑποστηρίξωσιν αὐτὸ πρὸς συχνοτέραν καὶ σπουδαιοτέραν ἔκδοσιν.

Τὴν ἐκ τοῦ περιοδικοῦ ὠφέλειαν γνωρίσας καὶ ὁ ἐν Βραΐλᾳ ὁμογενὴς κ. Παπαΐζοβιτζ ἐγέ-

νετο συνδρομητὴς εἰς 15 σώματα, ἵνα τὰ 12 ἐξ αὐτῶν διανέμωνται καὶ χρησιμεύωσιν ὡς βραβεῖα τῶν ἀριστευόντων μαθητῶν ἐν ταῖς σχολαῖς τῆς ἑλληνικῆς κοινότητος. Γράφει δὲ ἐν τῇ ἀπὸ 23 Σεπτεμβρίου ἐπιστολῇ του.«Τὸ περιοδικὸν τῆς «Ἀναπλάσεως», οὕτινος ἡ ἀνάγνωσις ἀποτελεῖ ἤδη τὰς μᾶλλον εὐφροσύνους ὥρας τοῦ βίου μου, ἔχω τὴν βεβαιότητα ὅτι θὰ ὠφελήσῃ μεγάλως εἰς τὸν καρὰ τοῦ Συλλόγου ἐπιδιωκόμενον σκοπόν.

Ἀλλὰ τὸ περιοδικὸν εἶνε καὶ ἄλλως τῷ Συλλόγῳ ὠφέλιμον, διότι τὰ ἐξ αὐτοῦ εἰσοδήματα χρησιμεύουσιν ὡς εἷς τῶν κυριωτάτων πόρων αὐτοῦ. Διὰ τοῦτο πάντα τὰ μέλη ἐλπίζομεν ὅτι θὰ θεωρήσωσιν ὡς καθῆκον αὐτῶν μετὰ τῶν ἀνταποκριτῶν καὶ συνδρομητῶν νὰ ἐνεργήσωσι πάσῃ δυνάμει πρὸς εὐρυτέραν κυκλοφορίαν τοῦ περιοδικοῦ εὐεργετοῦντες οὕτω καὶ τὴν ὁμογενῆ κοινωνίαν καὶ τὸν Σύλλογον καὶ συντελοῦντες τὸ καθ' ἑαυτοὺς ὑπὲρ τοῦ μεγάλου καὶ ἐθνωφελοῦς σκοποῦ ὃν ἐπιδιώκει.

Ἐν τῇ δημοσιευθείσῃ εἰς τὸν 11 ἀριθμὸν τοῦ περιοδικοῦ πραγματείᾳ του ὁ ἐν Καΐρῳ δικηγόρος κ. Φραγκόπουλος γράφει ὅτι πολλὰ καὶ καλὰ σκέπτονται οἱ ἐν Αἰγύπτῳ ὁμογενεῖς ὑπὲρ τῆς «Ἀναπλάσεως». Πόσον ὠφέλιμοι θὰ καθίσταντο τῇ Ἑλληνικῇ κοινωνίᾳ, ἐὰν ἐπραγματοποίουν τινὲς τὴν εὐχὴν τοῦ κ. Γώγου.

Τὸ προεδρεῖον τοῦ Συλλόγου διὰ τὸ νέον ἔτος 1889 κατηρτίσθη ὡς ἑξῆς: Α. Ρ. Ραγκαβῆς, πρόεδρος· Φ. Παπαδόπουλος, ἀντιπρόεδρος· Κ. Α. Διαλεισμᾶς καὶ Θ. Κόντης, γραμματεῖς· Ἀκριβὺς Ἀκριβοῦ καὶ Κ. Μαλικόπουλος, ταμίαι· Ν. Δημητρακόπουλος, ἔφορος τῆς Βιβλιοθήκης.

Ταῦτα τὰ πεπραγμένα καὶ τοιαύτη ἡ κατάστασις τοῦ Συλλόγου καὶ κατὰ τὸ παρελθὸν δεύτερον ἔτος. Εἶνε βεβαίως πολλὰ τὰ σημεῖα, ἐφ' ὧν δέον νὰ στραφῇ ἡ δρᾶσις τοῦ Συλλόγου, καὶ τοιαῦτα ὑπεδείχθησαν πολλὰ κατὰ τὴν λογοδοσίαν τοῦ παρελθόντος ἔτους, ἀλλ' ἡ βαθμιαία ἐκτέλεσις τοῦ μεγάλου προγράμματος τῆς «Ἀναπλάσεως» εἶνε ζήτημα χρόνου καὶ συνδρομῆς ταλάντων πνευματικῶν καὶ ὑλικῶν καὶ ἐνεργειῶν μεγίστων καὶ ἄνωθεν εὐλογουμένων. Ἐν τούτοις ἐλπίσωμεν καὶ εὐχηθῶμεν τὰ κρείττονα διὰ τὸ ἤδη ἀρξάμενον τρίτον ἔτος.

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς ἀνωτέρω λογοδοσίας ἐξελέγη τριμελὴς ἐπιτροπεία πρὸς ἐξέλεγξιν τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως τοῦ Συλλόγου ἐκ τῶν κ.κ. Α. Θεολόγη, Ι. Καρακατσάνη καὶ Γ. Μαθοπούλου.

ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΙΣ

Παρακαλοῦνται οἱ ἐκ τῶν κ. κ. Συνδρομητῶν μεταβάλλοντες τὸν τόπον τῆς κατοικίας των ν' ἀναγγέλωσι τοῦτο εἰς τὴν Διεύθυνσιν τῆς «Ἀναπλάσεως», ὅπως λειτουργῇ τακτικῶς ἡ πρὸς αὐτοὺς ἀποστολὴ τοῦ φύλλου. Ὅσοι δὲ δὲν λαμβάνουσιν ἀριθμόν τινα καθυστεροῦντα ἂς γράφωσι πρὸς τὴν Διεύθυνσιν, ὅπως ἐπαναλαμβάνηται ἡ ἀποστολὴ αὐτοῦ. Ἡ διεκπεραίωσις τῆς «Ἀναπλάσεως», λειτουργεῖ νῦν τακτικώτατα, ἡ δ' ἐνίοτε παρατηρουμένη ἔλλειψις περὶ τὴν ἀποστολὴν τῶν φύλλων προέρχεται μᾶλλον ἐκ τῶν ἐλλείψεων τῆς ταχυδρομικῆς ὑπηρεσίας.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Κ.Γιούλ. Σύρ. ἀποδείξεις ἐστείλαμεν.—Ν. Σ.Μπ.Κέρ. χρήματα ἐλάβομεν· ἀποδείξεις ἐστείλαμεν· ἐγράψαμεν. —Κ. Φερ. Κεφαλλ. χρήματα ἐλήφθησαν. — Γ. Καμπ. Σμ. ἀριθ. 18 ἐστάλη· γράψομεν.—Ἀγγ. Καμπ. Τῆνον. Συνδρομηταὶ ἐγράφησαν· φύλλα ἐστάλησαν· γράψομεν. —Λ. Χρυσ. Μάγχ. χρήματα ἐλήφθησαν· ἐγράψαμεν.— Δ. Σημ. Μιτυλ. συνδρ. ἐνεγράφησαν· φύλλα καὶ ἀγγελίαι ἐστάλησαν.—Ἀλ.Κοῦκ. Μιτυλ. συνδρομηταὶ ἐνεγράφησαν· φύλλα ἐστάλησαν δι' ὑμῶν.— Ἀν. Κ. Μαμ. Πρέβ. προσπαθήσομεν.—Εὐστ. Ζάχ. Λίδ. συνδρ. ἐνεγράφησαν· φύλλα ἐστάλησαν.—Ἱερ. Κ.Ζαλ.Ἰωάν. χρήματα ἐλήφθησαν· συνδρ. ἐνεγράφησαν· φύλλα ἐστάλησαν· συνεμορφώθημεν.—Θ. Δόμ.Βραιλ.διατριβή σας λαμβάνεται· δημοσιευθήσεται μὲ τὴν σειράντης· συνδρ. ἐνεγράφητε καὶ ὁ κ.Π. Λεφ. ἔλαβε δι' ὑμᾶς τὰ μέχρι τοῦδε φύλ.τὰ ἐστείλαμεν καὶ εἰς τὸν κ. Θ. Σταμ.— Ἱερ.Σερ.Ἀγχ. ἐγράψαμεν. — Δ. Ἀλεξ. Λίγ. χρήμ. ἐλήφθησαν· φύλ. 13 Φεβρ. ἐστάλη Γερ. Ἀνδρ.—Χρ. Σονδ. Ἀρτ.συνδρομή σας ἐλήφθη.—Ι. Σκαλ. Τεργ. ἐπιστολή σας εἰς Ἀν. Κων.ἐδόθη· φύλ.«Ν' Ἐφ.»ἐστείλαμεν.—Ζωσ. Ἐσφ.Βάλ. εὐχαριστοῦμεν δι' ἀποδοχήν.—Περ. Μιχ. Τούλτσαν· πᾶς ἐστείλαμεν σειρὰς φύλλων καὶ ἀγγελίας.—Ἰω. Π. Κανελ. Σπ. τὸ φύλ. 1 Φεβρ. ἀπεστάλη.—Ἀρ. Συνοδ. Κάϊρ. χρήματα ἐλάβομεν· φύλλα ζητηθέντα προηγουμένως ἐστάλησαν.—Μ. Μαλαν.Ὀδῆσ. συνδρομητὰς ἐνεγράψαμεν· φύλ. ἐστείλαμεν· τὰς ἐπιστολάς, ἃς καλὸν ἐκρίνατε νὰ γράψωμεν, ἐστείλαμεν δι' ὑμῶν. — Γ. Μ. Καρ. Βόνιτσαν· εὐχαριστοῦμεν· συνδρομητὰς ἐγράψαμεν· φύλλα ἐστείλαμεν δι' ὑμῶν.—Κ. Βεν. Πορτ. Βάλ. ἐξάμ. συνδρομή σας ἐλήφθη· φύλλα ἐστάλησαν. — Ε. Π. Πετρ. Μάλτ. χρήματα ἐλάβομεν· ἐγράψαμεν.—Δ. Φόρ. Τρίπ. Βαρβ. ἐγράψαμεν.—Δ. Φραγ. Κάϊρ. χρήματα ἐλάβομεν· συνδρομητὰς ἐνεγράψαμεν· φύλλα ἐστάλησαν· ἐγράψαμεν,